

Пояснювальна записка

до проекту рішення виконавчого комітету "Про затвердження міської програми «Культура Запоріжжя на 2019-2021 роки» та про внесення змін до рішення міської ради від 21.12.2017 №10 «Про затвердження міської програми «Програма розвитку туризму в місті Запоріжжі на 2017-2019 роки (зі змінами та доповненнями)» та до рішення міської ради від 20.12.2017 № 35 «Про затвердження міської програми «Програма охорони пам'яток історії та культури у м. Запоріжжя на 2018-2022 роки»"

Департаментом культури і туризму запропоновано затвердити на 2019 рік текстову частину міських програм:

- "Програма розвитку туризму в місті Запоріжжі на 2017-2019 роки"
- "Програма охорони пам'яток історії та культури у м.Запоріжжя на 2018-2022 роки"
- "Культура Запоріжжя на 2019-2021 роки"

Директор департаменту культури
і туризму міської ради

С.О. Білов

Про затвердження міської програми «Культура Запоріжжя на 2019-2021 роки» та про внесення змін до рішення міської ради від 21.12.2017 №10 «Про затвердження міської програми «Програма розвитку туризму в місті Запоріжжі на 2017-2019 роки (зі змінами та доповненнями)» та до рішення міської ради від 20.12.2017 № 35 «Про затвердження міської програми «Програма охорони пам'яток історії та культури у м. Запоріжжя на 2018-2022 роки»

Керуючись Законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про культуру», «Про туризм», «Про охорону культурної спадщини»
Запорізька міська рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити міську програму «Культура Запоріжжя на 2019-2021 роки» (додаток 1).

2. Внести зміни до рішення міської ради від 21.12.2016 №10 «Про затвердження міської програми «Програма розвитку туризму в місті Запоріжжі на 2017-2019 роки (зі змінами та доповненнями)» та викласти у новій редакції міську програму «Програма розвитку туризму в місті Запоріжжі на 2017-2019 роки» (додаток 2).

3. Внести зміни до рішення міської ради від 20.12.2017 № 35 «Про затвердження міської програми «Програма охорони пам'яток історії та культури у м. Запоріжжя на 2018-2022 роки» та викласти у новій редакції міську програму «Програма охорони пам'яток історії та культури у м. Запоріжжя на 2018-2022 роки» (додаток 3).

4. Контроль за виконанням рішення покласти на заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради Пустоварова А.І. та голову постійної комісії з питань освіти, науки, культури, спорту, молоді та туризму Зайцева В.О.

Міський голова

В.В. Буряк

Рішення підготовлено департаментом культури і туризму Запорізької міської ради

Директор департаменту
культури і туризму
міської ради

С.О. Білов

Міська програма "Культура Запоріжжя на 2019 – 2021 роки"

1. Мета Програми

Розроблення Програми зумовлено необхідністю подальшого розвитку та удосконалення сфери культури у Запоріжжі, спрямування її на розвиток мистецьких традицій міста, створення максимально сприятливих умов для творчого росту кожної особистості, розкриття її здібностей, задоволення її духовних та естетичних потреб. Програма визначатиме перспективи розвитку даної сфери і направлена на забезпечення збереження та модернізацію існуючої мережі закладів культури у м. Запоріжжі.

Метою програми є примноження культурного потенціалу міста, відродження духовних традицій, створення сприятливих умов для всебічного задоволення культурних потреб населення і широкого його доступу до культурно-мистецьких надбань, сприяння успішній інтеграції української культури в європейський і світовий культурний простір.

2. Сучасний стан, проблеми, шляхи і способи їх розв'язання

На сьогодні у комунальній власності м. Запоріжжя перебувають 59 закладів культури, у тому числі:

- **2 міські театри:** Муніципальний театр-лабораторія "Ві" та Муніципальний театр танцю (створює вистави засобами хореографії, на його базі працює муніципальний естрадно - духовий оркестр). В репертуарі театрів понад 40 повноцінних і якісних постановок, спрямованих на різновікову та різносторонню глядацьку аудиторію.

Театри активно запроваджують інноваційні формати у своїй діяльності - ініціюють флешмоби (до Міжнародного дня танцю), виставки сучасних художників та фотохудожників у фойє, театральні фестивалі, спільні творчі проекти з мистецькими школами ("Орбіта талантів" та "Терпсихора запрошує").

Муніципальні театри є постійними учасниками загальноміських культурних заходів, шефських концертів для пільгових категорій містян.

Театри активно репрезентують місто Запоріжжя як культурний центр. Упродовж 2016-2018 рр. муніципальні театри 7 разів здобували перемоги у різних номінаціях міжрегіонального фестивалю-конкурсу на вищу театральну нагороду "Січеславна".

За період 2016-2018 рр. театр "Ві" взяв участь у 2-ох Всеукраїнських фестивалях (м. Дніпро, м. Кременчук); 3-ох Міжнародних фестивалях: (м. Одеса, м. Луцьк, м. Пінськ, Білорусь). Здійснив гастролі містами, прилеглими до зони проведення Операції Об'єднаних Сил (Мар'їнка, Бахмут, Курахове, Опитне).

За період 2016-2018 рр. театр танцю взяв участь у Всеукраїнському фестивалі (м. Коломия); 3-ох Міжнародних фестивалях (м. Брест, Білорусь, м. Іматра, Фінляндія, м. Бурса, Туреччина).

Удосконалюється грантова діяльність. У 2018 році театр танцю отримав 2 перемоги у грантових проектах на загальну суму 243,9 тис. грн. (проведено Всеукраїнський дитячо-юнацький джазовий фестиваль-конкурс "Jazz zp" та реалізовано проект «Міст – перший крок: Запоріжжя – Чернівці»).

- 13 мистецьких шкіл: 8 музичних шкіл, 4 школи мистецтв та дитяча художня школа. У даних школах навчаються різним видам мистецтва (музичному, хореографічному, образотворчому, театральному) понад 6 тисяч дітей.

Протягом 2016-2018 років у мистецьких школах з'явилися нові формати діяльності: запровадження локацій дитячої творчості на великих (дорослих) фестивалях (концерт «В джазі тільки діти» у рамках джазового фестивалю «ZaporizhzhiaJazzy 2018»), започатковано новий проект — концерт-виставу дитячих театральних колективів шкіл на сцені Палацу культури «Орбіта», запроваджено традицію проведення виставок юних художників та гала-концертів переможців конкурсів.

Щороку учні мистецьких шкіл приймають участь у 12-16 міських конкурсах та фестивалях (у складі журі - провідні митці України). За 2016-2018 р.р. – здобуто 3614 призових місць на обласних, всеукраїнських і міжнародних конкурсах.

Упродовж 2016-2018 років проведено понад 4 тис. культурно-просвітницьких заходів для 100 тисяч глядачів. Відбулося 13 звітних концертів на різних сценах міста. Виступили 3,5 тис. дітей, на яких були присутні понад 8 тис. глядачів.

На сцені концертного залу ім. Глінки та на майданчиках "просто неба" відбулося 15 концертів Запорізької міської дитячої філармонії за участю майже 900 талановитих вихованців мистецьких шкіл (25 тис. глядачів).

За 3 роки фінансово було підтримано 164 талановитих учня шляхом призначення міських премій та стипендій «Обдаровані діти» у галузі мистецтва.

Активізовано діяльність із залучення позабюджетних коштів. Мистецькими школами у 2017-2018 рр. отримано 3 перемоги у грантових проектах на загальну суму 460661 грн. (у т.ч. – 414197 грн. для проведення Всеукраїнського фестивалю дитячих та юнацьких оркестрів "ОРКЕСТР-FEST").

- 37 міських публічних бібліотек (що об'єднані у 2 централізовані бібліотечні системи: для дорослого населення - 20 бібліотек, для дітей – 17). Щорічно бібліотеки обслуговують більш 111 тисяч читачів, з яких 56 тисяч - діти.

Протягом 2016-2018 рр. бібліотеки активно запроваджували інновації у своїй діяльності. Так, у 2016 р. здійснювалося осучаснення

соціальних проєктів для незахищених верств населення (відкрито 8 on-line-пунктів правової освіти, 3 нові дитячі кімнати, удосконалено проєкт "Бібліовелосипед" для обслуговування віддалених районів приватного сектору, з'явилися школи комп'ютерної грамотності).

У 2017 р. – відбувалася реалізація інтерактивних бібліотечних проєктів (вуличні акції, флешмоби, читальні зали "просто неба"), створення читацьких спільнот різного спрямування (33 читацьких об'єднання, гуртків, творчих майстерень).

З 2018 р. розпочалося запровадження нових моделей бібліотек (введення єдиних електронних читацьких квитків та створення єдиного електронного каталогу бібліотечних фондів (9 бібліотек оснащені електронним обладнанням, понад 6-ти тисяч книг оснащені штрих-кодами). Розпочато роботи щодо відкриття "Урбан-бібліотеки" та просвітницько-інформаційного центру «Музей Соцміста»).

У 2018 р. вперше на пл. Маяковського "просто неба" проведено бібліотечний фестиваль «БібліоFest», який відвідало понад 3,5 тисяч городян.

Було активізовано грантову діяльність. У 2016 р. залучено 13,5 тис.грн. (відкрито "Пункт Європейської інформації для дітей" та "Спортивну бібліотеку").

- **5 палаців культури:** "Орбіта", "Титан", "Хортицький", "Заводський", "Молодіжний" (з 2018 р. на базі колишнього ПК ПАТ "Запоріжвогнетрив").

Пріоритетом їх діяльності є організація змістовного дозвілля городян. Діють 125 клубних формувань, з них 66 – для дітей. Кількість учасників в них налічує 3608 осіб, з них 1674 – діти. Щорічно проводяться близько 1,5 тисячі масових заходів, які відвідують понад 300 тисяч осіб.

Палаці культури активно використовують інноваційні формати в організації дозвілля. Так, у 2016-2017 рр. запроваджено 6 власних івент- та шоу - проєктів: "Live cover show", "Падає небо", "Це місто танцює" (ПК "Орбіта"). У даних шоу важливу складову відео- та світлових ефектів взяв на себе придбаний великий світлодіодний екран (що дозволило скоротити видатки на придбання декорацій).

Вихованці палаців культури приймали активну участь у національних телевізійних проєктах ("Х - фактор" півфінал, "Голос діти"), отримали перемогу у проєкті "TV5" - "Tribute Show".

З 2018 р. вперше запроваджено формат проведення тематичних заходів одночасно на всіх майданчиках біля палаців культури ("Масляна" та ін.).

Палаці культури активно залучають грантові кошти. Так, у 2017 р. отримано 4 перемоги із загальним фінансуванням 419,4 тис.грн., а у 2018 р. – 3 перемоги із загальним фінансуванням 628,3 тис.грн. (у т.ч. 479266 тис грн. на проведення фестивалю - Національний перкусійно-танцювальний мистецький простір "Z-TAPforLIFE").

- **міський центр народної творчості та культурно-освітньої роботи "Народний дім"**. Мета його діяльності - збереження та розвиток народної творчості, надання методичної та практичної допомоги клубним закладам.

- **1 кінотеатр** (кіноконцертний зал ім. О.Довженка).

Діють 3 демонстраційні зали (на 328 глядацьких місць, 48 та 38 місць). Встановлено обладнання для демонстрації фільмів у форматі 3D у великий та малий зали. Демонструє прем'єрні фільми, фестивалі, нестандартне арт-хаузне кіно та кінофільми вітчизняного виробництва.

У 2017 р. започатковано Міжнародний кінофестиваль "ZIFF". Учасники – молоді режисери короткого метру. У 2018 р. Було представлено 2514 кіноробіт із 112 країн світу.

Приділяється важливу увагу залученню позабюджетних коштів. У 2018 р. отримано 2 перемоги на загальну суму 199,0 тис. грн.

Деякі *проблеми* гальмують розвиток галузі культури, більшість з них накопичувалася роками (застаріла матеріально-технічна база; обмежене фінансування на проведення капітальних та поточних ремонтів, придбання сценічного обладнання та костюмів, освітлювальної та звукової апаратури, оновлення інженерної інфраструктури приміщень, поповнення бібліотечних фондів тощо).

Розв'язання всіх проблем галузі одночасно та за короткий строк є неможливим. Тому необхідно здійснити чітке визначення перспектив з урахуванням пріоритетних потреб галузі, використання цільового спрямування бюджетних коштів для вирішення першочергових завдань.

Так, на сьогодні актуальною проблемою є недостатня кількість приміщень. Так, вже кілька років поспіль існує конкурс 3-4 особи на одне місце під час вступних іспитів до мистецьких шкіл. Ряд мистецьких шкіл гостро потребують розширення навчальних площ (дитяча художня школа, музична школа №5). Існує необхідність відкриття (будівництва) нових мистецьких шкіл (або філій) за індивідуальними проектами, зокрема, у Хортицькому, Бородинському, Осипенківському мікрорайонах. Муніципальний театр танцю взагалі не має власного приміщення і орендує площі палацу культури "Орбіта", що заважає повноцінній роботі обох закладів. Таким чином, одним із пріоритетів даної програми є необхідність подальшого розвитку базової мережі закладів культури.

Бібліотеки готові створювати нові моделі своєї діяльності (медіатеки, бібліохаби, коворкінг-зони, центри безперервної освіти тощо). Тому вони гостро потребують осучаснення приміщень (їх зовнішнього і внутрішнього наповнення), впровадження у бібліотечні процеси інформаційних технологій.

Недостатнє фінансування комунальних палаців культури перешкоджає створенню конкурентно-спроможного культурного продукту та максимально комфортних умов для проведення заходів. Так, завдяки придбанню у 2016 р. палацом культури "Орбіта" великого світлодіодного екрану було вирішено декілька задач: по-перше, скоротилися видатки на придбання декорацій для

заходів; по-друге, завдяки відео- та світловим ефектам було запроваджено проведення цілого ряду яскравих сучасних івент- та шоу-проектів, які користуються великою популярністю у молоді.

Таким чином, одним із пріоритетів розвитку галузі культури Запоріжжя на 2019-2021 роки залишається необхідність модернізації матеріально-технічної бази та інфраструктури сфери культури через невідповідність сучасним вимогам.

Питома вага проблем пов'язана з тим, що бюджетне фінансування галузі культури є обмеженим. До того ж на сьогодні, на жаль, дуже низька активність бізнесу та приватних інвесторів у вирішенні проблем сфери культури. З цих причин комунальні заклади культури з кожним роком все більше долучаються до грантових проектів донорських організацій. Це один із основних шляхів, який дозволить запровадити нові формати дозвілля за рахунок позабюджетних коштів. Реалізація культурних проектів можлива і за рахунок Громадського бюджету міста.

Важливими партнерами на цьому шляху залишаються громадські організації, заклади культури іншого відомчого підпорядкування. Таким чином, пріоритетним напрямком у діяльності комунальних закладів культури є удосконалення культурного діалогу з громадськими організаціями та іншими закладами у сфері культури.

У місті Запоріжжя існують певні традиції щодо проведення *загальноміських свят*. Так, протягом багатьох років успішно проводяться різноманітні культурно-мистецькі заходи, конкурси, фестивалі та концертні програми до державних, міських та професійних свят (до Дня пам'яті та примирення, Дня Перемоги над нацизмом, Дня Конституції України, Дня незалежності України, Дня міста та Дня визволення м. Запоріжжя від фашистських загарбників, новорічні свята тощо).

До проведення загальноміських заходів залучаються усі заклади культури – палаци культури, театри, бібліотеки, мистецькі заклади різної відомчої підпорядкованості.

3. Завдання і заходи

Основними завданнями Програми є:

- Створення сучасного культурного простору для мешканців міста.
- Розвиток креативних просторів для розвитку талантів, урізноманітнення форм та змісту культурно-дозвілєвої діяльності.
- Реалізація арт- проектів, підтримка нових сучасних форматів організації дозвілля.
- Популяризація м.Запоріжжя як культурного центру України.
- Підвищення рівня фахової майстерності з метою надання якісних послуг.
- Залучення додаткових позабюджетних коштів.

- Здійснення популяризації палаців шляхом використання інтернет - ресурсів та співпраці зі ЗМІ.
- Здійснення театральнo-концертної та культурно-просвітницької діяльності шляхом створення театральних вистав, проведення мистецьких заходів, що популяризують кращі надбання української та світової культури.
- Організація оригінальних авторських проєктів, проведення всеукраїнських та міжнародних фестивалів, спільних мистецьких проєктів.
- Створення якісного театрального продукту, інтеграція в європейський культурний простір.
- Оптимізація та розвиток існуючої мережі публічних бібліотек міста.
- Упровадження інформаційних технологій з метою покращення бібліотечного обслуговування, максимального задоволення культурних, освітніх та духовних потреб населення.
- Збереження та поповнення бібліотечних фондів книжковою продукцією та документами на сучасних носіях інформації.
- Впровадження інновацій у практику бібліотек.
- Збереження та розширення мережі мистецьких шкіл.
- Здійснення мистецько-творчої діяльності, співпраця із закладами культури іншого відомчого підпорядкування у різних творчих проєктах.
- Благодійні проєкти та робота, спрямована на соціальну адаптацію дітей з особливими потребами.
- Створення середовища для розвитку творчого потенціалу громадян, формування їх потреб у якісному культурному продукті.

Заходи на реалізацію завдань програми:

- Зміцнення матеріально-технічної бази (придбання оргтехніки, музичної та звукової апаратури тощо).
- Капітальний ремонт приміщень палаців культури “Хортицький”, “Молодіжний”.
- Проведення реконструкції об'єкту “Реконструкція будівлі комунального закладу “Палац культури “Орбіта” по вул. Лермонтова,9.
- Облаштування прилеглих територій біля палаців культури “Титан” та “Молодіжний”.
- Створення автокінотеатру на базі палацу культури “Хортицький”.
- Реконструкція території історико-культурного комплексу “Запорізький Дуб” за адресою вул.Тараса Бульби, 14.
- Створення закладів культури у сучасних форматах (центри мистецтва та інш.).
- Відкриття дитячого центру на базі палацу культури “Хортицький”.
- Створення кіно- фотостудій, анімаційних студій.
- Організація короткострокових курсів рукоділля (крою та шиття, бісероплетіння, валяння з шерсті, тощо).
- Створення власних шоу - проєктів, івентів тощо.
- Проведення концертних програм, вечорів відпочинку, звітних концертів, новорічних заходів тощо.

- Організація виїзних концертів (соцзамовлення).
- Проведення розважальних програм, майстер-класів з хореографії тощо на відкритих майданчиках міста.
- Проведення конкурсів та фестивалів.
- Проведення спільних заходів із громадськими об'єднаннями, національно-культурними товариствами, благодійними фондами тощо.
- Проведення благодійних заходів для малозабезпечених верств населення та інших пільгових категорій.
- Проведення загальноміських заходів до державних та пам'ятних дат.
- Проведення культурно-мистецьких проектів всеукраїнського та міжнародного рівнів (Міжнародний джазовий фестиваль "ZaporizhzhiaJazzy", Міжнародний фестиваль дитячого та юнацького виконавського мистецтва "Акорди Хортиці" та ін.).
- Участь творчих колективів у фестивалях, конкурсах різних рівнів.
- Проведення заходів з підвищення кваліфікації працівників палаців культури (університет клубного працівника, майстер-класи тощо).
- Збільшення обсягів та спектру надання платних послуг.
- Відкриття власних сайтів.
- Заходи зі створення та промоції офіційних сторінок Запоріжжя у популярних соціальних мережах.
- Подання змістовних анонсів, прес-релізів та іншої якісної інформації для ЗМІ.
- Покращення матеріально-технічної бази театрів (поновлення костюмів, придбання нового сценічного обладнання, предметів довгострокового користування тощо).
- Капітальний ремонт будівлі муніципального театру-лабораторії «Ві».
- Благоустрій прилеглих територій біля муніципальних театрів.
- Організація культурних та творчих обмінів між містами із різних регіонів України.
- Проведення спільних мистецьких проектів, міжнародних та всеукраїнських фестивалів («Золота Хортиця», «Орбіта талантів», «Кіно просто неба» та ін.).
- Реалізація Програми естрадно-духового оркестру «Запоріжжя в ритмі джазу» у парках м. Запоріжжя.
- Збагачення репертуару, співпраця з сучасними українськими драматургами, театрознавцями.
- Популяризація театрального мистецтва шляхом організації гастролей (по Україні, за кордом).
- Участь у грантових проектах (міжнародних, всеукраїнських, місцевих).
- Створення на базі театрів різних курсів (як індивідуальних, так і групових) «Школа акторської майстерності», «Школа режисерів», «Танцюють всі» та ін.
- Оптимізація та розвиток існуючої мережі бібліотек.

- Здійснення структурної перебудови бібліотек з метою реалізації їх соціальної місії, інформаційно-комунікативних та культурних функцій.
- Створення сервісних соціально-культурних центрів: медіатек; центрів безперервної світи; бібліохабів.
- Створення просвітницько-інформаційного центру «Музей Соцміста».
- Автоматизація та комп'ютеризація бібліотечно-бібліографічних процесів. Впровадження у мережу міських бібліотечних закладів єдиної бібліотечної інформаційної системи (створення електронних баз даних, провадження електронних читацьких квитків).
- Підвищення рівня інформованості мешканців м.Запоріжжя про культурні заходи та інші можливості закладів культури через власні сайти, веб-сторінки, SMM –просування.
- Подання змістовних анонсів, прес-релізів та іншої якісної інформації для засобів масової інформації.
- Придбання широкого спектру книжкової продукції.
- Поповнення фондів документами на електронних носіях інформації.
- Збереження та збільшення контингенту учнів мистецьких шкіл. Відкриття нових відділів (відділень), нових шкіл.
- Придбання обладнання, музичних інструментів та предметів довгострокового користування.
- Організація та проведення міжнародних, всеукраїнських та міських конкурсів, фестивалів, концертів, виставок тощо («Акорди Хортиці», «ОРКЕСТР-FEST», «Хортицький кобзар» та ін.).
- Проведення щорічних концертних сезонів Запорізької міської дитячої філармонії.
- Організація, проведення та участь у благодійних заходах для дітей-сиріт, дітей з дитячих будинків та дітей з особливими потребами.
- Розробка індивідуальних програм щодо здійснення інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами.
- Організація виставок-продажів, ярмарків з продажу робіт викладачів (образотворче, декоративно-ужиткове мистецтво).
- Запровадження проекту «Діти і зірки».
- Започаткування міського пленеру з образотворчого мистецтва за участю викладачів та учнів мистецьких шкіл.
- Започаткування творчих проектів на різних майданчиках міста з метою репрезентації досягнень викладачів та учнів мистецьких шкіл.
- Запровадження Переліку платних додаткових освітніх та інших послуг.
- Створення на базі мистецьких шкіл різних курсів («школи гончарства» «школи малювання», «школи театральної майстерності» тощо).
- Створення на базі мистецьких шкіл «Школи гармонійної особистості» (для дітей 2-7 років).

4. Обсяги та джерела фінансування

Фінансове забезпечення заходів Програми здійснюється за рахунок коштів міського бюджету та власних надходжень закладів.

5. Очікувані результати, ефективність програми

1. Запровадження інноваційних підходів у діяльності комунальних закладів культури. Створення нових моделей бібліотек.
2. Збільшення на 10% проведення цікавих творчих проєктів, реалізованих за рахунок залучених грантових коштів.
3. Збільшення на 5% кількості учасників клубних формувань палаців культури та відвідувачів заходів шляхом запровадження сучасних форматів організації дозвілля, враховуючи уподобання мешканців міста.
4. Створення конкурентноспроможного культурного продукту у комунальних закладах культури – власних арт-проєктів, шоу-програм, івентів тощо.

6 Координація та контроль за ходом виконання програми

Забезпечення координації і контролю за ходом виконання цієї Програми, цільовим та ефективним використанням коштів покладається на постійну комісію Запорізької міської ради з питань освіти, науки, культури, спорту, молоді та туризму та департамент культури і туризму Запорізької міської ради.

Головний розпорядник бюджетних коштів та виконавці програми мають забезпечити виконання запланованих програмою завдань та заходів і досягнення очікуваних показників.

Головний розпорядник бюджетних коштів проводить аналіз і комплексну оцінку результатів виконання завдань та заходів програми, цільового використання коштів і готує щорічні та, в разі потреби, проміжні звіти про хід виконання програми.

Секретар міської ради

Р.О. Пидорич

Міська програма "Програма розвитку туризму в місті Запоріжжі на 2017-2019 роки"

1. Контекст та передумови розроблення програми.

Запоріжжя офіційно є шостим, а фактично (з урахуванням зменшення чисельності населення Донецька) п'ятим містом України за кількістю мешканців. За валовими показниками вважається одним з найбільш економічно розвинених міст країни. Разом з тим оприлюднені останнім часом оцінки та рейтинги міста щодо інвестиційної привабливості, протидії злочинності, безпеки довкілля, можливостей для особистісного розвитку, ведення малого і середнього бізнесу, комфортності життя, якості муніципальних послуг (освіта, медицина тощо), прозорості влади, загального іміджу та деяких інших аспектів життєдіяльності вказують на те, що Запоріжжя потребує інноваційного підходу до подальшого розвитку. Одними з ключових сфер для впровадження інновацій повинні стати туризм та індустрія гостинності.

У порівнянні з іншими містами Південно-Східної і Центральної України Запоріжжя має достатньо високий туристичний потенціал. Це зумовлено особливостями історичного розвитку і національно-культурним різноманіттям регіону, географічним розташуванням та системою транспортного сполучення, поєднанням у межах міста урбанізованих і заповідних територій, специфічним плануванням та архітектурою, наявністю потенційно брендів туристичних об'єктів, які в різні часи входили до найбільш відвідуваних на території України (о.Хортиця, ДніпроГЕС та інші).

Проте відсутність системного підходу до муніципального маркетингу, до формування туристичної галузі та індустрії гостинності (в частині місцевого та в'їзного туризму), нерозвиненість партнерських відносин на міжсекторному, міжгалузевому, міжрегіональному і міжнародному рівнях, неефективне використання можливостей сучасних інформаційних технологій, невисока в цілому якість послуг для гостей і мешканців міста ускладнюють реалізацію туристичного потенціалу Запоріжжя. Локальна туристична дестинація не сформована, на цей час Запоріжжя не має іміджу туристично-привабливого міста, туристична галузь не створює відчутного позитивного впливу на соціально-економічний і культурний розвиток громади.

Відсутність достовірних статистичних чи соціологічних даних та муніципальної системи моніторингу й оцінки показників туристичної діяльності унеможливають проведення кількісного аналізу галузі. За деякими непрямими даними та експертними оцінками, відвідуваність з туристичною метою Запоріжжя становить від 30 тис. до 50 тис. осіб на рік. Крім того, туристичні об'єкти міста, які переважно розташовані на о.Хортиця, відвідують протягом року близько 200-250 тис. екскурсантів в межах одноденних екскурсій. При цьому відзначається, що протягом 2016-2017 років кількість туристів та екскурсантів має тенденцію до зростання у порівнянні з 2014-2015 рр.

На державному обліку в Запоріжжі перебувають більше 200 пам'яток історії, археології, архітектури та містобудування, монументального мистецтва, науки і техніки. Олександрівський район міста налічує додатково ще близько 120 архітектурних пам'яток часів «Старого Олександрівська», які мають історичну цінність. Майже всі вони потребують вжиття спеціальних заходів, спрямованих на збереження, реставрацію або відновлення історичного вигляду.

Головними туристичними об'єктами і територіями в межах міста Запоріжжя на сьогодні є:

Національний заповідник «Хортиця», де, зокрема, знаходяться Історико-культурний комплекс «Запорозька Січ»;

Кінний театр «Запорозькі козаки»;

експозиція козацьких суден та спорядження;

прадавні культові споруди та інші пам'ятки археології різних часів (Музей історії Запорозького козацтва перебуває на реконструкції);

природні об'єкти острова Хортиця та узбережжя Дніпра;

гребля ДніпроГЕС;

мости Преображенського та арочний міст включно з будівництвом нових мостових переходів через р.Дніпро;

історико-культурний комплекс «700-річний Запорізький дуб»;

квартали міської забудови 1930-50-х років у стилі «конструктивізм» і «сталінський ампір» (так зване «Соцмісто» і частково центральна частина Запоріжжя уздовж проспекту Соборного);

«Старий Олександрівськ»;

культурна спадщина менонітів та деякі інші.

До оглядових екскурсій містом включено відвідування музеїв, серед яких: Запорізький обласний краєзнавчий музей, Запорізький обласний художній музей, приватний Музей історії зброї (найбільша в Україні експозиція, представлена для загального огляду, яка має понад 2000 одиниць холодної та вогнепальної зброї), Музей раритетних автомобілів «Фаєтон» (найбільша в Україні приватна колекція автомобілів, відкрита для огляду), Музей техніки В.Богуслаєва, Музей кераміки та інші.

У 2017 році розпочав роботу новий Музей конструктивізму. Всього у місті налічується більше 30 музейних закладів, включно з музеями провідних

промислових підприємств, навчальних закладів міста, які діють на громадських засадах, та приватними експозиціями. Промоційну діяльність більшості музеїв слід вважати незадовільною.

Театральні та концертні заклади міста, як вважається, не мають істотного впливу на формування туристичних потоків та екскурсійну діяльність. За винятком декількох творчих подій і фахових конкурсів національного та міжнародного рівнів, що відбуваються протягом року, їхніми відвідувачами є, переважно, мешканці міста. Серед найбільших закладів: Академічний музично-драматичний театр ім. Магара; Концертний зал ім.Глінки (обласна філармонія); Муніципальній театр-лабораторія «VIE», Запорізький обласний театр ляльок, Театр молоді, ПК «Дніпроспецсталь».

Серед виставкових залів міста найвідомішими є: виставковий зал Запорізької організації Спілки художників України – найбільша за площею художня експозиція міста; виставковий зал Запорізького відділення спілки фотохудожників України; Галерея сучасного мистецтва Ю.Баранніка (колишня галерея «Lenin») та інші.

Виставковий центр "Козак-Палац" Запорізької торгово-промислової палати є одним з найбільших виставкових павільйонів такого класу в Україні. Загальна площа центру – близько 9 тис.кв.м. ВЦ «Козак-Палац» – місце проведення щорічних інвестиційних і бізнес-форумів, виставок, конференцій та інших заходів. Наразі цей виставковий центр є одним базових об'єктів для розвитку ділового та подієвого туризму в Запоріжжі.

Напрямок «Подієвий туризм» представлено низкою різних за тематикою культурно-туристичних заходів на різних локаціях міста. Окремі з них мають потенціал для перетворення на події національного та регіонального значення (міські та обласні заходи з нагоди традиційних народних і козацьких свят на о.Хортиця, Покровський ярмарок та деякі інші). Разом з тим низький рівень промоції цих подій і недостатньо ефективна організаційна діяльність призводять до того, що великою популярністю серед туристів вони наразі не користуються.

Найбільшими фестивалями, організацією яких опікується Департамент культури і туризму Запорізької міської ради, є:

- Міжнародний фестиваль дитячого та юнацького виконавського мистецтва “Акорди Хортиці”;
- Фестиваль вітчизняного кіно “Запорізька синерама”;
- Всеукраїнський мистецький пленер “Хортиця крізь віки”;
- Міжнародний джазовий фестиваль “Запорізький джем”;
- Відкритий театральний фестиваль “Золота Хортиця”;
- Всеукраїнський фестиваль гончарного мистецтва “Гончарі на Хортиці”;
- Міжнародний фестиваль козацьких бойових та традиційних мистецтв "Спас" та інші.

Запоріжжя має можливості розвитку подієвого туризму також у спортивній сфері, зокрема з використанням таких ресурсів:

1. Наявність кількох команд майстрів у вищих національних лігах (футзал, гандбол, волейбол, баскетбол та ін.), серед них такі, що регулярно посідають чемпіонські та призові місця, є учасниками міжнародних турнірів.

2. Розташування у місті сучасного футбольного стадіону, критого легкоатлетичного манежу (перебуває на реконструкції), гребного каналу з довжиною води, що відповідає олімпійським стандартам (канал підлягає реконструкції та відновленню), палацу для зимових та ігрових видів спорту (перебуває на реконструкції) та інших об'єктів спортивної інфраструктури.

3. Ріка Дніпро, яка може стати місцем проведення змагань з парусного та інших водних видів спорту.

4. Проспект Соборний та Набережна магістраль, місце розташування і довжина яких потенційно дозволяють проводити марафонські змагання, велопробіги та інші масові спортивно-оздоровчі заходи.

5. Наявність на околицях міста територій, придатних до облаштування сучасних трас для проведення авто- і мотокросів та інших змагань з видовищних та екстремальних видів спорту.

6. Острів Хортиця, унікальні природні ландшафти якого пристосовані для проведення заходів зі спортивного туризму, скелелазіння тощо.

Запоріжжя має декілька популярних об'єктів для сімейного та дитячого відпочинку:

Запорізька дитяча залізниця, довжина якої становить близько 9 км, є найбільшою та найвідвідуванішою в Україні. Тут розміщуються також невеликий зоопарк, акваріум, зимовий сад і тераріум, діють дитячі гуртки; Запорізький міський дитячий ботанічний сад (створений у 1958 р.) – єдиний в Україні заклад такого типу – налічує близько 3 тис. різновидів рослин, сад займає площу 12 га;

Центральний парк культури і відпочинку "Дубовий гай" – головний парк м. Запоріжжя, де регулярно проводяться заходи, які користуються попитом переважно серед мешканців міста й області. Загальна площа парку становить 57 га. Наразі розробляється проект масштабної реконструкції парку та прилеглої території.

Промисловий (індустріальний) туризм – новий для міста напрямок розвитку туристичної галузі. Потенційно цікавими і привабливими для різних категорій туристів, а також для мешканців міста є підприємства, які мають унікальні технологічні процеси та непересічну історію («Запоріжсталь», «Дніпроспецсталь», «Мотор-Січ», «АвтоЗАЗ» та інші). Найбільші підприємства міста мають власні музеї, які можуть бути об'єднані в єдиний музейний та екскурсійний комплекс («Дніпрокомбінат ХХІ», «Парк індустріального періоду» тощо). Заслужують на увагу колишні промислові території та об'єкти, що виведені з експлуатації. Частина таких об'єктів знаходиться у зручних і доступних для відвідування місцях. Вони можуть бути використані

безпосередньо як індустріальна спадщина, для проведення екскурсій, організації різних креативних заходів, фестивалів і змагань з екстремальних видів спорту тощо або ревіталізовані та пристосовані під інші громадські (зокрема туристичні) потреби.

Додатковим джерелом залучення туристів до міста є транзитні туристичні потоки на Азовське та (частково) Чорноморське узбережжя, а також різні категорії туристів, які перебувають там на санаторно-курортному відпочинку. За оцінками експертів, кількість туристів, які щорічно проїжджають через Запоріжжя залізничним, автобусним, автомобільним транспортом становить не менше 1 млн. осіб. Отже, власний потенціал міста у сфері розвитку туризму може бути доповнений та розвинений на засадах партнерства з туристичними організаціями та іншими представниками індустрії гостинності, які діють на території Запорізької області, сусідніх регіонів та країн.

Туристична інфраструктура міста характеризується наступними показниками.

Туристичні послуги у м. Запоріжжя (за даними звіту за формою 1-ТУР на початок 2016 р.) надають 52 суб'єкти туристичної діяльності, серед них: туроператорів – 7, турагентів – 45, які зареєстровані у місті. Більшість з них надають послуги виключно з виїзного туризму. Форми статистичної звітності не дають реального уявлення про обсяги наданих послуг та кількість туристів, які відвідують Запоріжжя. Кількість туристів та екскурсантів, які в'їжджають до Запоріжжя, користуючись послугами туристичних фірм чи самостійно, наразі не обліковується. Систематичні спостереження, цільові статистичні, соціологічні або маркетингові дослідження у цьому напрямку фактично не проводились.

Станом на 2016 р., за даними Головного управління статистики у Запорізькій області, в місті офіційно налічувалось 16 готелів і хостелів різного рівня комфортності, які мають близько 1000 номерів (1500 ліжко-місць). Ще близько 2000 місць, за оцінками експертів, можуть запропонувати для розміщення туристів власники приватного житла. Крім того, на території Запоріжжя працюють близько 20 санаторіїв-профілакторіїв та інших закладів тимчасового розміщення, переважно відомих.

Інформація щодо засобів розміщення у м. Запоріжжя на 2016 р.

	Кількість	Номерний фонд	Місткість
Фізичні особи-підприємці	8	458	634
Юридичні особи	8	551	872
РАЗОМ	16	1009	1506

Найбільшим є готель «Інтурист» (230 номерів), розташований на центральній площі міста (пл.Фестивальна), який має категорію «4 зірки». Реконструйований готель «Театральний» має 109 номерів і відповідає стандарту «3 зірки». Готель розташований у старій частині міста (територія «Старого Олександрівська»). Найновіший готель «Khortitsa Palace» має 164 номери і знаходиться в районі Набережної магістралі. Серед відомих міжнародних готельних мереж у Запоріжжі представлений готель «Reikartz Hotels & Resorts» («Рейкарц»), який має 43 номери. Цей готель також розташований на Набережній магістралі. Колишній готель «Дніпро» (близько 140 номерів), розташований у центральній частині міста, перебуває в стані реконструкції і наразі виставлений на продаж. На території міста працюють 7 хостелів, найбільшим серед яких є «DREAM-Hostel Запоріжжя» (відкритий у 2016 році), що входить до міжнародної мережі. Він має 10 номерів, 54 місця.

У місті зареєстровано близько 1500 суб'єктів підприємницької діяльності, юридичних та фізичних осіб, які надають послуги громадського харчування (ресторани, кафе, бари та ін.). Фактично діючих об'єктів громадського харчування – близько 600. Місцева кухня та особливі гастрономічні традиції Запоріжжя представлені незначною мірою, за винятком окремих тематичних закладів.

На території Запоріжжя розташовані декілька пунктів масової зупинки туристичних екскурсій та оглядових майданчиків, серед них: на о.Хортиця в районі Музею історії Запорозького козацтва, на пл.Запорізькій з видом на ДніпроГЕС (верхній і нижній б'єф) та о.Хортицю, на пл.Маяковського (для огляду центральної частини міста). Зазначені об'єкти не відповідають сучасним вимогам, недостатньо облаштовані і мають низьку пропускну здатність.

При обласному краєзнавчому музеї у 2008 р. було відкрито Запорізький обласний туристично-інформаційний центр (ЗОТІЦ). Власні інформаційно-туристичні центри мають також Національний заповідник «Хортиця», Музей історії Запорозького козацтва, Історико-культурний комплекс «Запорозька Січ». У 2017 році розпочались роботи щодо облаштування міського ТІЦ.

Запоріжжя має міжнародний аеропорт, 2 залізничних вокзали, 3 автостанції, мережу залізничних та автошляхів, 2 річкові порти та причали в межах міста. Рівень їхнього технічного оснащення та інформаційного забезпечення, використання інформаційних технологій у транспортно-логістичній системі міста для цілей розвитку туризму є недостатніми. Можливості ріки Дніпро, як транспортної артерії й окремої туристичної атракції, використовуються неповною мірою. Сучасна велосипедна інфраструктура у місті відсутня.

Публічні простори міста (парки, сквери, площі, бульвари тощо) наразі з різних причин здебільшого не пристосовані до прийому та обслуговування значної кількості туристів. Загальний благоустрій міста, виходячи з пріоритетних цілей розвитку туристичної сфери міста, останнім часом дещо покращився, але в цілому перебуває на низькому рівні. Системний підхід до

формування і розвитку публічних просторів, забезпечення їх муніципальними послугами, інформаційними і технічними сервісами – відсутній.

Загальна інформаційна підтримка туристичної галузі, представленість та промоція у мережі Інтернет туристичних об'єктів міста і туристично-привабливих подій є на цей час також низькими й недостатньо ефективними у порівнянні з багатьма іншими містами України.

Водночас протягом 2017 року були виділені кошти на створення єдиного туристичного порталу міста. Сайт був презентований та офіційно розпочав свою роботу 16 листопада 2017 р.

Представники туристичної галузі Запоріжжя та профільного управління міської ради беруть участь у тематичних виставкових, презентаційних та інших заходах. Зокрема, протягом 2016-2017 рр. Запоріжжя було представлене на таких туристичних заходах:

засідання ради туристичних міст та регіонів України та Туристичний бізнес-форум у м.Одеса;

засідання Ради туристичних міст та регіонів України у м.Збараж Тернопільської обл.;

23-тя Міжнародна виставка Uitt-2017 «Україна – подорожі та туризм» (Київ);

Туристична виставка «Харківщина: туристичні відкриття» у м.Харків;

Спеціалізована виставка туристичних послуг і товарів «Ярмарок подорожей» у м. Запоріжжя;

Запорізький туристичний бізнес-форум (листопад 2017 р.) та інші.

Отже, за умови покращення стану довкілля, безпеки, комфорту і загального іміджу міста, системного підходу до управління розвитком туристичної сфери та комплексного благоустрою територій, розробки та промоції конкурентоспроможних туристичних продуктів, організації протягом року низки туристично-привабливих подій національного рівня, розширення міжгалузевої, міжрегіональної та міжнародної співпраці місто Запоріжжя має можливості зміцнити та ефективно реалізувати наявний туристичний потенціал.

2. Проблеми, на вирішення яких спрямована програма.

2.1. Основними проблемними питаннями, на вирішення яких спрямована дана Програма, є такі:

- відсутність у Запоріжжя іміджу цікавого, сучасного, гостинного, туристично-привабливого міста на тлі високого «антирейтингу» і переважно негативної представленості у відкритому інформаційному просторі (екологічні проблеми, високий рівень корупції і злочинності, непрозорість діяльності влади тощо);

- слабка інформаційна підтримка туристичної галузі, відсутність або обмеженість представленості Запоріжжя на провідних галузевих діджитал-платформах (національних і міжнародних); низька якість та неактуальність наявної інформації;
- неефективне використання сучасних інформаційних технологій для розвитку і промоції міста, внутрішніх і зовнішніх комунікацій, муніципального маркетингу;
- низький рівень використання туристичного потенціалу міста у сфері пізнавального туризму на основі культурної багатоманітності та історичної унікальності;
- неефективне використання промислового комплексу, індустріальної спадщини міста та об'єктів інфраструктури для розвитку інноваційних напрямів, зокрема, індустріального та ділового туризму;
- відсутність туристично-привабливих подій національного та міжнародного рівнів, які відбуваються на регулярній основі, зі сформованим попитом, маркетинговою, фінансовою та іншою ресурсною підтримкою;
- відносно низька якість комерційних та муніципальних послуг, пов'язаних з розвитком туризму та індустрії гостинності (рівень сервісу в транспорті, готелях, закладах харчування, на туристичних об'єктах, підтримання чистоти у громадських місцях, управління ТПВ тощо);
- незадовільний стан транспортної і туристичної інфраструктури міста, недостатність місць розміщення середньої та нижньої цінової категорії (готелів «2-3 зірки», хостелів, мотелів).

2.2. Наявність визначених вище проблем обмовлена такими причинами та факторами впливу:

- низький рівень муніципального менеджменту та впровадження сучасних управлінських технологій у діяльності органів місцевого самоврядування, а також серед суб'єктів надання туристичних і суміжних послуг;
- відсутність ідеології та системного підходу до просторового планування і благоустрою, муніципального маркетингу, управління туристичною галуззю міста;
- відсутність ефективної, системної співпраці з національними та міжнародними інституціями у сфері розвитку туризму та індустрії гостинності;
- невикористання можливостей горизонтальної співпраці з громадами регіону, іншими містами і регіонами України, а також потенціалу міжнародної співпраці (міста-побратими та ін.) для реалізації спільних проєктів щодо розвитку індустрії гостинності і залучення туристів;
- недостатнє фінансування заходів, пов'язаних з розвитком туристичної галузі міста, для створення атмосфери гостинності і комфорту, утримання туристичних об'єктів, організації та підтримки туристично-привабливих подій;

- низька зацікавленість зовнішніх інвесторів у розвитку індустрії гостинності Запоріжжя, відсутність місцевих системних інвесторів й розвинутого бізнес-середовища;
- слабке використання позабюджетних ресурсних можливостей для розвитку туристичної галузі й індустрії гостинності міста в цілому, зокрема фінансових (гранти, спонсори), кадрових, технічних та інших;
- відсутність сучасних (новозбудованих) туристично-привабливих об'єктів у сфері розваг, рекреації, активного відпочинку, культурного дозвілля; здебільшого незадовільний стан наявних об'єктів і територій (парків, стадіонів, інших публічних просторів);
- відсутність місцевих стандартів якості муніципальних і комерційних послуг, які надаються гостям і мешканцям міста; невибагливість мешканців міста щодо якості послуг;
- невисокий рівень національного та місцевого патріотизму, притаманний значній частині мешканців міста, низький рівень культурно-естетичного виховання, самоорганізації та відповідальності;
- низький рівень обізнаності місцевої громади щодо культурно-історичної спадщини, природної унікальності і туристичного потенціалу Запоріжжя;
- відсутність сталих традицій змістовного, цікавого, розвиваючого дозвілля у мешканців міста, зокрема молоді та підлітків; недостатність пропаганди духовних і культурних цінностей, здорового способу життя, особистісного розвитку;
- недостатня активність та участь громади міста у стимулюванні процесів економічного, культурного розвитку, забезпечення екологічної і громадської безпеки;
- відсутність конструктивного міжсекторного діалогу, громадського моніторингу та об'єктивної публічної оцінки результатів ухвалення і реалізації управлінських рішень у різних сферах життєдіяльності міста;
- відсутність ефективної внутрішньої співпраці між суб'єктами індустрії гостинності, громадою і місцевою владою; слабка інтеграція та кооперація різних галузей бізнесу, відсутність сталих партнерств, активно діючих бізнес-асоціацій і кластерної взаємодії;
- недостатній рівень кваліфікації значної частини службовців органів місцевого самоврядування у питаннях стратегічного планування і розвитку, проектного менеджменту, моніторингу та оцінювання, використання сучасних інформаційних технологій та ін.;
- низький рівень підготовки кадрів для індустрії гостинності, відсутність у місті спеціалізованих вищих навчальних закладів (відкриті 3 факультети в непрофільних вишах); відсутність якісних програм перепідготовки персоналу та механізму залучення кваліфікованих кадрів до індустрії гостинності з інших регіонів України;
- недостатнє використання можливостей муніципальних і комерційних діджитал-платформ для промоції та продажу туристичних продуктів,

підвищення туристичної привабливості міста; низький рівень залучення соціальних мереж, електронних сервісів, інших інструментів у сфері інформаційних технологій для надання туристичних і супутніх послуг.

2.3. Для вирішення визначених проблем будуть використані сильні сторони та конкурентні переваги Запоріжжя:

1. Наявність унікальної культурно-історичної спадщини.
2. Наявність загальновідомих потенційно брендovих об'єктів та культурно-історичних явищ (о. Хортиця, р. Дніпро, ДніпроГЕС, Запорозьке козацтво, культура менонітів та ін.).
3. Відносно вигідне транспортно-логістичне розташування міста, доступність міста за всіма видами транспорту, включно з річковим.
4. Значний транзитний туристичний потік до узбережжя Азовського і Чорного морів.
5. Наявність відомих туристичних об'єктів, курортних та рекреаційних ресурсів на території області.
6. Можливість розвитку декількох напрямів і форм туризму за різнобічною тематикою і для різних категорій споживачів (пізнавальний, подієвий, індустріальний, спортивно-оздоровчий, екстремальний, діловий та ін.).
7. Історично сформована багатокультурність (поліетнічність) регіону, мовна і культурна толерантність, наявність культурних і ділових зв'язків з багатьма регіонами і країнами світу.
8. Внутрішній попит мешканців на послуги місцевого туризму та екскурсійної діяльності, послуги суб'єктів індустрії гостинності та інші.

3. Пріоритетні напрями, цілі та завдання.

3.1. Базовими тематичними напрямами розвитку туристичної галузі Запоріжжя, згідно з узгодженою Концепцією «Запоріжжя туристичне 7x7», є:

1. Культурно-пізнавальний туризм, основою якого є історичні віхи розвитку міста, архітектурна та інша культурна спадщина, а також етнокультурна багатоманітність Запоріжжя.
2. Подієвий туризм, що передбачає організацію та проведення щорічно кількох заходів національного і міжнародного рівнів розважального, пізнавального, спортивного, комерційного та іншого спрямування.
3. Промисловий (індустріальний) туризм, орієнтований на ефективне використання специфічної індустріальної спадщини Запоріжжя, а також різних галузей промисловості, що історично сформувались як основа сучасної економіки міста.

4. Сакральний туризм, пов'язаний з відвідуванням острова Хортиця (культові, обрядові та релігійні пам'ятки різних епох), храмів різних релігійних конфесій, «місць сили» та інших тематичних об'єктів.

5. Рекреаційний (природно-пізнавальний) туризм на основі природних ресурсів, які має острів Хортиця, узбережжя Дніпра та Дніпровські плавні, інші природні території у межах і на околицях міста.

6. Відродження та популяризація унікальних традицій Запорозького козацтва (Музей історії Запорозького козацтва, школа бойового козацького мистецтва “Спас”, Історико-культурний комплекс “Запорозька Січ”, кінний театр “Запорозькі козаки” та інші атракції).

7. Видовий напрямок, який передбачає використання штучних і природних оглядових майданчиків для ознайомлення з панорамами міста, природними об'єктами, проведення творчих пленерів, ленд-артів, інших мистецьких заходів, створення професійної та аматорської фото-відеопродукції тощо.

3.2. Загальна мета програми:

Формування сталого в'їзного туристичного потоку до Запоріжжя шляхом підвищення спроможності щодо виробництва, просування, реалізації туристичних продуктів, організації цікавих подій для туристів, гостей та мешканців міста, розвитку партнерських стосунків між бізнесом, громадою і владою, створення та промоції локальної туристичної дестинації.

3.3. Цілі програми:

1. Створення системи управління туристичною сферою міста Запоріжжя із залученням до співпраці всіх зацікавлених сторін.

2. Трансформація іміджу Запоріжжя шляхом впровадження системного муніципального маркетингу і промоції туристичної привабливості міста.

3. Розвиток бізнесу та громадської активності у сфері туризму і супутніх галузях.

4. Розроблення та промоція конкурентоспроможних туристичних продуктів.

5. Формування атмосфери гостинності і комфорту для споживачів туристичних продуктів.

6. Розбудова міської, туристичної та супутньої інфраструктури, орієнтованої на більш тривале перебування у Запоріжжі різних категорій туристів та змістовне дозвілля мешканців і гостей міста.

3.4. На досягнення визначених цілей за відповідними тематичними напрямами розвитку туризму спрямоване виконання таких завдань програми:

Цілі	Завдання
<p>1. Створення системи управління туристичною сферою міста Запоріжжя із залученням до співпраці всіх зацікавлених сторін.</p>	<p>1.1. Сформувати організаційну структуру для управління реалізацією Програми, забезпечити ефективну взаємодію її учасників.</p>
	<p>1.2. Систематизувати інформацію про туристичну галузь та індустрію гостинності міста, забезпечити підтримання реєстрів і баз даних в актуальному стані.</p>
	<p>1.3. Впровадити статистичні та маркетингові дослідження, створити систему моніторингу й оцінювання результатів виконання Програми.</p>
	<p>1.4. Підвищити кваліфікацію керівників і фахівців установ, організацій, підприємств, які залучені до виконання Програми, покращити якість управління реалізацією проектів і заходів з розвитку туризму.</p>
<p>2. Трансформація іміджу Запоріжжя шляхом впровадження системного муніципального маркетингу і промоції туристичної привабливості міста.</p>	<p>2.1. Впровадити базові компоненти муніципального маркетингу, спрямовані на формування позитивного образу міста та посилення конкурентоспроможності серед туристичних міст і регіонів України.</p>
	<p>2.2. Підвищити результативність участі представників Запоріжжя у регіональних, національних та міжнародних об'єднаннях, асоціаціях, партнерських організаціях (угодах), робочих і дорадчих органах, які мають вплив на формування іміджу міста, розвиток туризму та індустрії гостинності.</p>
	<p>2.3. Розширити співпрацю з місцевими і національними ЗМІ щодо висвітлення подій у туристичній, культурній, освітній та інших сферах розвитку міста.</p>
	<p>2.4. Запровадити регулярні іміджеві, культурно-просвітницькі, промоційні заходи Запоріжжя в інших містах і регіонах України, забезпечити їхню фінансову, організаційно-технічну, інформаційну та іншу ресурсну підтримку.</p>
	<p>2.5. Створити умови для широкого використання сучасних інформаційних сервісів під час перебування у Запоріжжі туристів та відвідувачів публічних заходів.</p>

<p>3. Розвиток бізнесу та громадської активності у сфері туризму і супутніх галузях.</p>	<p>3.1. Створити туристичний кластер Запоріжжя за участі представників бізнесу, громадських об'єднань, комунальних служб, інших зацікавлених сторін.</p>
	<p>3.2. Оптимізувати систему надання адміністративних послуг з урахуванням потреб і запитів суб'єктів туристичної діяльності та індустрії гостинності.</p>
	<p>3.3. Організувати проведення у Запоріжжі щорічних бізнес-форумів, конференцій та інших заходів для розвитку партнерських відносин у сфері туризму.</p>
	<p>3.4. Створити механізм надання методичної, організаційної, технічної, інформаційної підтримки проектів і заходів щодо розвитку туризму й індустрії гостинності, які реалізуються підприємцями, громадськими об'єднаннями та ініціативними групами.</p>
	<p>3.5. Збільшити обсяги надходження фінансових коштів з альтернативних джерел для проектів і заходів, спрямованих на залучення туристів.</p>
<p>4. Розроблення та промоція конкурентоспроможних туристичних продуктів.</p>	<p>4.1. Створити і забезпечити періодичне оновлення пакету конкурентоспроможних туристичних продуктів, орієнтованих на різні цільові аудиторії, згідно з «Концепцією 7 x 7».</p>
	<p>4.2. Забезпечити наявність актуальної інформації про туристично-привабливі об'єкти та події Запоріжжя на провідних тематичних та інформаційних сайтах, веб-ресурсах суб'єктів туристичної діяльності.</p>
	<p>4.3. Організувати регулярну участь представників міста, туристичного бізнесу та індустрії гостинності у фахових, виставкових, інших ділових і промоційних заходах на національному та міжнародному рівнях.</p>
	<p>4.4. Розробити і поширити спеціалізовані мобільні застосунки (додатки) та інші інформаційні сервіси на популярних діджитал-платформах для туристів, гостей і мешканців міста.</p>
	<p>4.5. Підвищити ефективність промоції об'єктів туризму та індустрії гостинності, туристично-привабливих подій через виробництво і поширення</p>

	поліграфічної, сувенірної та іншої пам'ятної продукції.
5. Формування атмосфери гостинності комфорту для споживачів туристичних продуктів.	5.1. Затвердити і забезпечити виконання нових правил благоустрою міста, організації та утримання публічних просторів, проведення муніципальних і комерційних заходів, які орієнтовані на збільшення туристичного потоку.
	5.2. Виконати поточний благоустрій, забезпечити утримання і якісне комунальне обслуговування територій та об'єктів пріоритетного розвитку туризму.
	5.3. Підвищити транспортно-логістичну доступність Запоріжжя і туристичних об'єктів за всіма видами публічного і приватного транспорту з урахуванням специфічних потреб різних соціально-гендерних груп, забезпечити необхідну інформаційну і технічну підтримку.
	5.4. Впровадити просвітницьку та навчально-виховну роботу серед дітей, підлітків і молоді, спрямовану на формування емпатії, поваги, партнерства, емоційно комфортного та фізично безпечного середовища, місцевого патріотизму, любові до рідного міста.
	5.5. Створити систему підготовки кадрів та безперервного підвищення кваліфікації в індустрії гостинності міста, супутніх видах підприємництва і громадської діяльності.
	5.6. Посилити спроможність комунальних закладів культури і соціальної сфери щодо залучення та обслуговування туристів з різних цільових груп.
	5.7. Підвищити якість організації, промоції та програмного наповнення загальноміських і локальних заходів, які ініційовані чи проводяться за підтримки міської ради, комунальних установ, закладів, підприємств.
6. Розбудова міської туристичної та супутньої інфраструктури,	6.1. Провести спільно з власниками об'єктів й іншими зацікавленими сторонами інвентаризацію наявних об'єктів інфраструктури, оцінити ресурсний потенціал, визначитись з можливістю їх використання, перепрофілювання, ревіталізації.

орієнтованої на більш тривале перебування у Запоріжжі різних категорій туристів та змістовне дозвілля мешканців і гостей міста.	6.2. Забезпечити першочергове будівництво та ремонт під'їзних і внутрішніх шляхів, велодоріжок, тротуарів, зупинкових комплексів, автостоянок та інших об'єктів дорожньої інфраструктури на територіях пріоритетного розвитку туризму.
	6.3. Розпочати відновлення та подальше формування транспортної інфраструктури на р.Дніпро для розвитку туристично-екскурсійної діяльності, організації спортивних і розважальних заходів.
	6.4. Стимулювати розвиток закладів харчування з національною та регіональною кухнею, створення й облаштування відкритих майданчиків для проведення тематичних гастрономічних заходів.
	6.5. Збільшити кількість міні-готелів, хостелів, мотелів та інших місць розміщення нижньої цінової категорії, підвищити якість надання послуг.
	6.6. Впровадити інноваційні проекти у сфері урбаністики, архітектури та будівництва, вуличного дизайну, розвитку транспортної мережі, сучасних концертних, фестивальних і комунікаційних платформ, спортивних майданчиків, спорудження (ревіталізації) інших інфраструктурних об'єктів.

3.5. Пріоритетними ринками для розміщення реклами і просування туристичних продуктів з метою залучення цільових груп туристів до міста Запоріжжя на період дії цієї Програми є:

1. Міста Київ, Харків, Дніпро та Львів (як найбільше місто на Заході України, провідний транспортно-логістичний та інформаційний центр регіону); цільові групи – студентська та учнівська молодь, сім'ї з дітьми молодшого і середнього шкільного віку, представники старшого покоління та інші категорії туристів, яких цікавить історія і сучасність індустріальних міст Сходу України, історія Запорозького козацтва, археологічні та сакральні пам'ятки різних часів, фестивальні та інші заходи подієвого туризму.

2. Санаторно-курортні та інші туристичні об'єкти, розташовані на узбережжі Азовського моря (переважно в межах Запорізької і Херсонської областей) та Чорного моря (в межах Херсонської області), включно з діджитал-платформами, якими користуються відповідні категорії туристів – для організації відвідування Запоріжжя з екскурсійною і туристичною метою

особами, які відпочивають на морському узбережжі, а також для більш ефективного використання транзитних потоків як джерела залучення туристів.

3. Міста Запорізької і Дніпропетровської областей чисельністю від 30 тис. мешканців, з якими є пряме транспортне сполучення і які знаходяться переважно в межах 2-3-х годинної транспортної доступності (Бердянськ, Енергодар, Кривий Ріг, Марганець, Мелітополь, Нікополь, Новомосковськ та інші).

4. Використання діджитал-платформ, відповідних інформаційних каналів для залучення окремих цільових груп туристів з інших країн:

Туреччина – діловий, культурно-пізнавальний, індустріальний туризм, наявність прямих авіарейсів, пов'язаність історії Запорозького краю з історією Туреччини на різних етапах розвитку держави;

Канада – спільнота менонітів, українська діаспора (переважно м. Торонто і провінція Онтаріо), наявність численних міждержавних угод та програм співробітництва, у т.ч. у культурній сфері;

Німеччина – ділові й культурні зв'язки з Магдебургом і Оберхаузенем (міста-побратими Запоріжжя), архітектурна спадщина конструктивізму (зв'язки з німецькою архітектурною школою «Баухаус»), німецькі колоністи XVIII-XIX ст.ст. на території сучасного Запоріжжя та ін.

3.6. Пріоритетними тематичними напрямками для створення і просування туристичних продуктів протягом 2018-2020 рр. визначаються наступні:

1) культурно-пізнавальний туризм (о. Хортиця – як сакральний та природний об'єкт, історія і традиції Запорозького козацтва, культурна спадщина менонітів, архітектурна та інша культурна спадщина 30-50-х років XX століття, музейні експозиції та ін.);

2) подієвий туризм (етнографічні та козацькі свята на о. Хортиця, Покровський ярмарок, гастрономічні фестивалі, масові спортивні змагання тощо);

3) індустріальний туризм (першочергово – на базі діючих промислових об'єктів та музеїв запорізьких підприємств, включно з ДніпроГЕС).

3.7. Детальний аналіз перспективних ринків, сегментація споживачів, визначення цільових груп, формування та вибір каналів і засобів просування конкретних туристичних продуктів здійснюватимуться на основі відповідних експертних і маркетингових досліджень.

4. Механізм реалізації і план дій.

4.1. Для управління виконанням Програми створюється організаційна структура, яка складається з трьох рівнів.

Перший рівень:

- Координаційна рада з розвитку туризму та рекреації (далі за текстом – Координаційна рада);

- Експертна рада з питань туризму (далі за текстом – Експертна рада).

Другий рівень:

- Департамент культури і туризму Запорізької міської ради в особі директора департаменту;

- Управління туризму у складі Департаменту культури і туризму (далі за текстом – Управління туризму).

Третій рівень:

- інші структурні підрозділи Запорізької міської ради, комунальні підприємства, заклади та установи, громадські об'єднання та інші суб'єкти господарської діяльності, які є відповідальними виконавцями або співвиконавцями окремих проектів і заходів Програми.

4.2. Координаційна рада є консультативно-дорадчим органом при міському голові. Координаційна рада забезпечує загальну координацію роботи з виконання Програми, сприяє ефективній взаємодії відповідальних виконавців проектів і заходів, організує проведення поточного моніторингу виконання Програми.

4.3. До складу Координаційної ради можуть входити міський голова та заступники міського голови, представники депутатських комісій Запорізької міської ради, члени виконавчого комітету, керівники та фахівці Департаменту культури і туризму, інших структурних підрозділів, діяльність яких пов'язана з виконанням окремих проектів (заходів) Програми, а також представники громадських об'єднань, туристичного бізнесу та індустрії гостинності. Загальна кількість членів Координаційної ради не повинна перевищувати 20 осіб.

4.4. Координаційна рада:

- розробляє рекомендації і доручення щодо виконання Програми, окремих проектів і заходів;

- аналізує хід виконання Програми, результати виконання рекомендацій і доручень Координаційної ради;

- ініціює розгляд та ухвалює рекомендації щодо вирішення проблемних питань, пов'язаних з виконанням Програми;

- розробляє пропозиції щодо необхідності внесення змін і доповнень до Програми і подає їх на розгляд міському голові, профільному заступнику міського голови, директору департаменту культури і туризму;

- затверджує Положення про моніторинг та оцінку результатів виконання Програми;

- створює з числа членів Координаційної ради Моніторинговий комітет та визначає його персональний склад;

- розглядає і затверджує звіти про моніторинг;

- розглядає звіти про оцінку результатів виконання Програми та може вносити пропозиції щодо їх доопрацювання;

- виконує робочі доручення міського голови (заступників міського голови);

- у межах своєї компетенції вирішує інші робочі питання, визначенні Положенням про Координаційну раду.

4.5. Всі інші питання діяльності Координаційної ради, зокрема внутрішня організаційна структура, періодичність та порядок проведення засідань, порядок ухвалення рішень визначаються Положенням про Координаційну раду.

Персональний склад Координаційної ради та відповідне Положення затверджуються міським головою.

4.6. Експертна рада з питань туризму створюється при міському голові Запоріжжя (профільному заступнику міського голови) як консультативно-дорадчий орган.

Персональний склад Експертної ради визначається розпорядженням міського голови чи іншим розпорядчим (протокольним) документом у відповідності з чинним законодавством та внутрішніми регламентами Запорізької міської ради.

Члени Експертної ради виконують свої функції на громадських засадах.

4.7. Експертна рада:

- аналізує досвід реалізації аналогічних програм в інших регіонах і містах України, подає пропозиції та рекомендації щодо його врахування; аналізує міжнародний досвід розвитку туристичних дестинацій;

- подає на розгляд міському голові (профільному заступнику міського голови) пропозиції щодо пріоритетних напрямів, цілей і завдань розвитку туризму та індустрії гостинності, підвищення ефективності виконання проектів і заходів, визначених Програмою;

- сприяє у вирішенні проблемних питань виконання Програми шляхом підготовки аналітичних звітів, експертних висновків і рекомендацій, зокрема із залученням інших фахівців чи організацій у встановленому порядку;

- здійснює оцінювання результатів виконання Програми (щорічні та підсумкове) у відповідності з Положенням про моніторинг та оцінювання;

- вносить міському голові (профільному заступнику міського голови) пропозиції щодо організації роботи з оцінювання, корегування переліку індикаторів (показників), за якими здійснюється оцінювання;

- за результатами щорічного оцінювання вносить пропозиції щодо необхідності внесення змін (доповнень) до Програми;

- виконує робочі доручення міського голови (профільного заступника міського голови).

4.8. Засідання Експертної ради відбуваються не рідше 1 разу на півріччя. Рішення на засіданнях Експертної ради ухвалюються шляхом консенсусу.

За необхідності за дорученням міського голови (профільного заступника міського голови) розробляється і затверджується положення про Експертну раду.

4.9. Директор департаменту культури і туризму є розпорядником бюджетних коштів, передбачених для виконання Програми, та несе загальну відповідальність за її виконання згідно з чинним законодавством і внутрішніми регламентами Запорізької міської ради.

4.10. Управління туризму є головним виконавцем Програми. Управління туризму діє згідно з компетенцією та у відповідності з функціями, правами і обов'язками, які визначені у положенні про управління.

4.11. Інші структурні підрозділи Запорізької міської ради, комунальні підприємства, заклади та установи, громадські об'єднання та інші суб'єкти господарської діяльності можуть бути визначені відповідальними виконавцями або співвиконавцями окремих проектів і заходів Програми.

4.12. Виконання Програми відбувається переважно за проектним принципом, за винятком цільових заходів та іншої діяльності, яка потребує окремого фінансування чи іншої додаткової ресурсної підтримки у відповідності з Програмою.

4.13. Для досягнення цілей та виконання завдань Програми затверджується План дій, в якому зазначаються: цілі та завдання, згідно з якими впроваджуються відповідні проекти чи заходи, відповідальний виконавець, час початку і завершення виконання проекту (заходу), обсяг необхідного фінансування – за роками та джерелами надходження коштів, основні очікувані результати виконання (**Додаток 1**).

4.14. Виконання Програми тягне за собою необхідність внесення змін до інших муніципальних програм в частині, що може мати вплив на досягнення цілей, виконання завдань цієї Програми або на умови та результати реалізації окремих проектів і заходів, визначених Планом дій. Відповідні муніципальні програми повинні узгоджуватись з цією Програмою, враховувати стратегічні пріоритети розвитку міста, забезпечувати комплексний підхід до розвитку туристичної галузі, планування, дизайну і функціонування публічних просторів, створення та обслуговування об'єктів інфраструктури, організації і проведення публічних заходів тощо.

4.15. З урахуванням даних моніторингу, проміжного оцінювання результатів виконання Програми, виконання інших муніципальних програм, зміни чинного законодавства, макроекономічних показників, умов фінансування та інших факторів План дій, зміст, послідовність виконання та обсяг фінансування відповідних проектів чи заходів можуть бути переглянуті згідно із загальною процедурою внесення змін і доповнень до муніципальних програм, затверджених Запорізькою міською радою.

4.16. У разі відмови чи неможливості участі у виконанні проектів (заходів) Програми окремих відповідальних виконавців, зокрема, якщо їх залучення відбувається «за згодою», у разі реорганізації чи припинення діяльності та в інших випадках, рішення щодо доцільності та можливості подальшого виконання відповідних завдань, проектів чи заходів ухвалюється на основі обґрунтованої доповідної записки директора Департаменту культури і туризму Запорізької міської ради.

5. Ресурси, необхідні для виконання програми.

5.1. Виконання Програми забезпечується шляхом фінансування відповідних проектів і заходів з альтернативних джерел, зокрема за рахунок коштів місцевого бюджету, субвенцій з Державного бюджету України (у випадках, передбачених законодавством), проектів міжнародної технічної допомоги, грантових та інших благодійних програм, які діють в Україні, власних коштів відповідальних виконавців (співвиконавців) Програми та ін.

5.2. Відповідальні виконавці Програми можуть використовувати власні кадрові, матеріально-технічні, інформаційні ресурси або залучати додаткові ресурси на договірних засадах у відповідності з чинним законодавством.

5.3. Обсяг і джерела фінансування, необхідного для виконання проектів і заходів, передбачених Програмою, визначені Планом дій та відповідними додатками до Програми.

5.4. У разі, якщо у відповідних графах Плану дій вказано, що проект чи захід не потребують фінансування, це означає, що витрати на його виконання покриваються за рахунок поточного фінансування на утримання відповідальних виконавців (заробітна плата, витрати на комунальні послуги тощо) чи з інших джерел, не передбачених Програмою, або за рахунок волонтерського внеску.

6. Очікувані результати.

6.1. Очікується, що виконання Програми призведе до таких якісних і кількісних результатів.

Показник результативності	Значення, од. вимірювання (для кількісних показників)
1. Створення комплексної системи управління розвитком туризму у м. Запоріжжя із залученням представників органів місцевого самоврядування, громадських об'єднань і бізнесу; створення системи моніторингу й оцінювання результатів виконання Програми, актуальність баз даних.	Система управління, моніторингу та оцінювання відповідає розділам 4 та 7 Програми. До реалізації Програми залучені відповідні департаменти міської ради, комунальні підприємства, заклади та установи.
2. Формування іміджу Запоріжжя як міста, гостинного до туристів, спроможного до надання якісних туристичних і супутніх	Запоріжжя присутнє на провідних інформаційних платформах. Переважає

послуг у сфері пізнавального, подієвого, індустріального, ділового та інших видів туризму.	кількість позитивних оцінок, публікацій та відгуків на тематичних сайтах.
3. Підвищення місця Запоріжжя у провідних національних рейтингах, які характеризують розвиток туризму та індустрії гостинності.	Входження Запоріжжя до 10 найбільш туристично-привабливих міст України.
4. Створення пакету конкурентоспроможних туристичних продуктів, продаж яких здійснюється в різних регіонах України та на цільових ринках за кордоном – в країнах, пріоритетних для їхнього просування/продажу.	Наявність хоча б однієї точки продажу запорізьких туристичних продуктів не менше, ніж у 12 областях України та м. Києві , і не менше, ніж у 3-х країнах світу .
5. Збільшення кількості суб'єктів туристичної діяльності, які реалізують туристичні продукти та забезпечують промоцію туристично-привабливих об'єктів і подій Запоріжжя. Впровадження цілеспрямованого муніципального маркетингу для заохочення відвідування міста туристами.	У Запоріжжі діють не менше 10 туроператорів , які є власниками запорізького туристичного продукту, та не менше 5 рекламних чи event-компаній , які спеціалізуються на промоції туристично-привабливих подій.
6. Збільшення кількості суб'єктів підприємницької діяльності в індустрії гостинності, розвиток мережі закладів розміщення нижніх цінових категорій.	Діють не менше 15 хостелів та готелів категорії «2-3 зірки» загальною місткістю не менше 700 ліжко-місць .
7. Збільшення кількості закладів харчування, орієнтованих на задоволення потреб різних цільових груп, першочергово на основі національних та місцевих традицій.	Відкрито не менше 10 нових тематичних закладів харчування, які позиціонуються як заклади національної чи запорізької кухні.
8. Збільшення кількості робочих місць у туристичній сфері, індустрії гостинності та суміжних видах економічної діяльності.	Створено не менше 1000 нових робочих місць (у т.ч. наймані працівники та самозайняті особи, які не є СПД).
9. Підвищення якості товарів і послуг у сфері індустрії гостинності. Входження окремих суб'єктів індустрії гостинності до	Підтверджується позитивними відгуками споживачів, рейтинговими

визнаних рейтингів найуспішніших закладів на території України.	оцінками і статистичними показниками, які свідчать про підвищення попиту.
10. Підвищення кваліфікації керівників і фахівців органів місцевого самоврядування, комунальних підприємств, установ і закладів, громадських об'єднань, представників туристичного бізнесу та індустрії гостинності, першочергово – керівників проектів, організаторів заходів та інших виконавців (співвиконавців) Програми.	Не менше 30% керівників та фахівців відповідних суб'єктів взяли участь у тематичних заходах з підвищення кваліфікації (курси, програми, тренінги, семінари тощо), організованих у відповідності з Програмою.
11. Підвищення ефективності та результативності участі представників міст в бізнес-асоціаціях, асоціаціях міст, об'єднаннях громад, профільних міжнародних і національних туристичних організаціях, координаційних і дорадчих органах різного рівня.	Не рідше 1 разу на квартал ухвалюються позитивні рішення та/або укладаються угоди про співпрацю, спрямовані на розвиток туризму й індустрії гостинності Запоріжжя.
12. Збільшення в'їзного туристичного потоку до Запоріжжя (згідно з системою обліку, що базується на отриманні інформації з різних джерел).	Кількість осіб, які відвідали місто, складає в середньому не менше 300 тисяч туристів та 700 тисяч екскурсантів на рік (за підсумками 2020 року)
13. Збільшення надходжень до місцевого бюджету від туристичного збору та від податку на доходи, які формуються внаслідок реалізації товарів і послуг, пов'язаних із задоволенням потреб туристів, що відвідують Запоріжжя.	Розмір сплаченого туристичного збору складає в середньому не менше 600 тис. грн. на рік. Збільшено надходження податку на доходи не менше, ніж на 20%.
14. Створення сприятливого бізнес-середовища. Збільшення обсягу інвестицій до туристичної галузі та індустрії гостинності.	Залучення фінансових коштів на реалізацію проектів і заходів у сфері розвитку туризму з місцевого бюджету в середньому в сумі не менше 10 млн. грн. щорічно та з позабюджетних джерел в сумі не менше 10 млн. грн. щорічно.
15. Облаштування сучасних публічних	У Запоріжжі проводиться

<p>просторів (виставкових, фестивалієних, концертних майданчиків, паркових зон, ревіталізованих промислових, спортивних та інших об'єктів) для проведення заходів національного та міжнародного рівнів.</p>	<p>щорічно не менше 6 заходів національного (міжнародного) рівня з масовим відвідуванням туристами з інших міст і регіонів країни, а також іноземними туристами.</p>
---	---

6.2. Очікувані результати виконання окремих проектів і заходів Програми визначаються згідно з Планом дій.

7. Моніторинг та оцінювання результатів.

7.1. Моніторинг та оцінювання результатів реалізації Програми здійснюватимуться у відповідності з такими індикаторами і критеріями:

Ціль	Індикатори моніторингу, одиниці (вимірюються 1 раз на 3-6 місяців)	Критерії оцінювання
<p>1. Створення системи управління туристичною сферою міста Запоріжжя і залученням до співпраці всіх зацікавлених сторін.</p>	<p>1. Рівень виконання Плану дій, окремих планів діяльності за проектами і заходами згідно з цілями і завданнями Програми (%% виконання, згідно зі звітами).</p> <p>2. Кількість керівників і фахівців, які мають профільну освіту, що відповідає посаді, та/або пройшли підвищення кваліфікації, тематичні курси, тренінги тощо за звітний період (осіб та у %%).</p>	<p>1. Ефективність та результативність виконання завдань, проектів і заходів (частка виконаних вчасно і в повному обсязі згідно з бюджетом та очікуваними результатами Програми, загальний %% виконання).</p> <p>2. Результати атестацій відповідних осіб, які проводяться згідно з чинним законодавством та внутрішніми стандартами.</p>

<p>2. Трансформація іміджу Запоріжжя шляхом впровадження системного муніципального маркетингу і промоції туристичної привабливості міста.</p>	<p>1. Кількість промо-заходів, організованих на виконання Програми (шт.) та кількість учасників заходів (осіб).</p> <p>2. Обсяг цільової аудиторії, охопленої іміджевими інформаційними кампаніями за різними каналами комунікацій: телебачення, радіо, директ-маркетинг, SMM тощо (осіб).</p> <p>3. Кількість відвідувачів офіційного сайту Запорізької міської влади та офіційного туристичного порталу міста (осіб).</p>	<p>1. Місце Запоріжжя у рейтингах позитивних новин та подій (частка позитивних новин про місто згідно з даними експертних, соціологічних, маркетингових досліджень).</p> <p>2. Місце Запоріжжя у рейтингах міст України за рівнем розвитку інформаційних сервісів та присутністю на провідних діджитал-платформах.</p>
<p>3. Розвиток бізнесу та громадської активності у сфері туризму і супутніх галузях.</p>	<p>1. Кількість суб'єктів туристичної діяльності у Запоріжжі, які надають послуги з в'їзного і місцевого туризму та супутні послуги (од.).</p> <p>2. Кількість суб'єктів туристичного ринку та НГО, які є членами асоціацій, кластерів та інших фахових об'єднань (од.).</p> <p>3. Кількість скарг, пов'язаних з</p>	<p>1. Місце Запоріжжя у рейтингу міст України зі сприятливим бізнес-кліматом та рейтингах інвестиційної привабливості (загальні і галузеві показники).</p> <p>2. Місце Запоріжжя у рейтингах якості надання адміністративних послуг; обсяг послуг згідно зі статистичною та відомчою звітністю,</p>

	<p>наданням адміністративних послуг у сфері туристичної діяльності та індустрії гостинності (шт.)</p> <p>4. Обсяг коштів, які залучені з альтернативних джерел на фінансування проектів і заходів Програми (тис.грн.).</p>	<p>які надані суб'єктам туристичної діяльності та індустрії гостинності.</p> <p>3. Результативність залучення коштів на виконання проектів, пов'язаних з цілями Програми (бюджетне та позабюджетне фінансування).</p>
<p>4. Розроблення та промоція конкурентоспроможних туристичних продуктів.</p>	<p>1. Кількість туристичних продуктів з унікальними пропозиціями, розроблених та поширених в рамках виконання заходів Програми (шт.).</p> <p>2. Кількість туристичних операторів та агентств, які мають у своєму пакеті запорізькі туристичні продукти (шт.).</p> <p>3. Кількість туристів та екскурсантів, які відвідали Запоріжжя за відповідний квартал (осіб).</p> <p>4. Кількість (частка) туристів, задоволених туристичними продуктами та отриманими</p>	<p>1. Відповідність туристичних продуктів, окремих туристичних та супутніх послуг очікуванням споживачів, згідно з цільовими опитуваннями та відгуками на провідних тематичних порталах (форумах).</p> <p>2. Ефективність та результативність промоції на відповідних цільових ринках, серед різних цільових груп (категорій клієнтів / споживачів) та за різними каналами комунікацій.</p> <p>3. Кількість туристів та екскурсантів з різних цільових груп, які відвідали Запоріжжя протягом відповідного року і в</p>

	<p>послугами (осіб, %%).</p> <p>5. Кількість користувачів розроблених в рамках Програми мобільних та інших ІТ-сервісів для туристів, що відвідують Запоріжжя (осіб).</p> <p>6. Обсяг картографічної та іншої поліграфічної промо-продукції, поширеної серед туристів (примірників).</p>	<p>цілому за період дії Програми (з аналізом соціально-демографічних, гендерно чутливих статистичних показників).</p> <p>4. Обсяг витрат на залучення до міста одного туриста та екскурсанта (грн.).</p>
<p>5. Формування атмосфери гостинності і комфорту для споживачів туристичних продуктів.</p>	<p>1. Кількість скарг, пов'язаних із загальним благоустроєм міста, функціонуванням публічних просторів, якістю надання транспортних та інших послуг для туристів (шт.).</p> <p>2. Кількість пасажирів міського транспорту, за видами (осіб).</p> <p>3. Кількість учасників виховних та навчально-просвітницьких заходів, проведених в рамках Програми (осіб, у т.ч. за віковими категоріями).</p> <p>4. Кількість учасників</p>	<p>1. Місце Запоріжжя у рейтингу комфортності міст України (журнал «Фокус» чи аналогічні рейтинги).</p> <p>2. Місце Запоріжжя у рейтингах якості надання муніципальних послуг.</p> <p>3. Відгуки про відвідування Запоріжжя організованими туристами і гостями міста на провідних інформаційних і тематичних порталах (форумах).</p> <p>4. Місце Запоріжжя у рейтингу туристично-привабливих міст країни (за даними</p>

	<p>загальноміських заходів (осіб), рівень задоволеності якістю проведення (частка позитивних відгуків).</p> <p>5. Кількість керівників і працівників суб'єктів надання туристичних послуг та індустрії гостинності, які підвищили кваліфікацію завдяки заходам Програми (осіб).</p>	<p>АІГУ чи аналогічних організацій).</p>
<p>6. Розбудова міської, туристичної та супутньої інфраструктури, орієнтованої на більш тривале перебування у Запоріжжі різних категорій туристів та змістовне дозвілля мешканців і гостей міста.</p>	<p>1. Обсяг витрат на капітальний ремонт діючих об'єктів туристичної та супутньої інфраструктури (тис.грн.)</p> <p>2. Обсяг витрат на будівництво та облаштування нових об'єктів інфраструктури, задіяних у наданні послуг для туристів (тис.грн.).</p> <p>3. Кількість та площа відкритих публічних просторів, облаштованих згідно з новими вимогами щодо благоустрою та муніципального сервісу (од., кв.м.).</p> <p>4. Кількість суб'єктів, які надають послуги з</p>	<p>1. Рівень забезпеченості Запоріжжя різними категоріями закладів, діяльність яких пов'язана з наданням послуг для туристів.</p> <p>2. Обсяг і якість послуг, що надані на базі діючих та новостворених (реконструйованих, ревіталізованих) об'єктів інфраструктури – для туристів, гостей і мешканців міста.</p> <p>3. Економічна ефективність капіталовкладень в об'єкти інфраструктури, згідно з проектними розрахунками та оцінками експертів.</p>

	<p>тимчасового розміщення, за видами послуг та категоріями закладів (шт.).</p> <p>5. Кількість номерів і ліжко-місць у готелях та інших засобах розміщення (шт.).</p> <p>6. Кількість суб'єктів, які надають послуги громадського харчування та кількість посадкових місць (шт.).</p>	
--	---	--

7.2. Моніторинг виконання Програми покладається на Координаційну раду з питань туризму та рекреації, яка згідно з протокольним рішенням створює Моніторинговий комітет, що складається не менше як з 7 членів ради. Моніторинговий комітет створюється на строк повноважень Координаційної ради. Ротація членів Моніторингового комітету (у разі вибуття зі складу Координаційної ради, тимчасового заміщення посад тощо) відбувається в робочому порядку на чергових засіданнях Координаційної ради.

Для організації роботи Моніторингового комітету призначаються його голова, заступник голови та секретар. Поточні обов'язки і завдання між членами Моніторингового комітету розподіляє голова комітету, який є підзвітним голові Координаційної ради.

Головною метою діяльності Моніторингового комітету є збір, обробка та аналіз інформації про поточний стан виконання завдань і досягнення цілей Програми згідно з визначеними індикаторами (показниками) моніторингу.

Моніторинговий комітет:

- здійснює збір даних та інформації, необхідних для вимірювання заданих індикаторів (показників);
- виконує аналіз і оцінку даних моніторингу та зібраної інформації про хід виконання Програми;
- готує та подає на розгляд звіти про хід виконання Програми відповідно до певних показників (звіти з моніторингу);
- виконує інші функції згідно з Положенням про моніторинг та оцінювання.

Моніторинговий комітет збирається на засідання не рідше 1 разу на квартал. Голова Моніторингового комітету несе відповідальність за документальну

фіксацію роботи комітету та оприлюднення інформації про хід та результати його діяльності.

Звіт з моніторингу складається 1 раз на півріччя, не пізніше, ніж до 20 липня та 20 січня відповідно. Звіт про моніторинг містить переважно кількісні дані за відповідними індикаторами (показниками) з вказівкою джерел отримання інформації та короткими поясненнями щодо динаміки зміни показників.

Голова Моніторингового комітету забезпечує підготовку, надсилання зацікавленим сторонами та оприлюднення звіту з моніторингу виконання Програми на офіційному сайті Запорізької міської ради.

7.3. Оцінювання результатів виконання Програми здійснює Експертна рада з питань туризму. Оцінювання проводиться за дорученням міського голови чи профільного заступника міського голови, при якому діє Експертна рада.

Оцінювання здійснюється згідно з окремим планом, який затверджується розпорядженням міського голови чи протокольним рішенням, ухваленим у відповідності з внутрішніми регламентами Запорізької міської ради. Експертна рада має право клопотати про залучення до проведення оцінювання у встановленому законодавством порядку (у т.ч. на договірних засадах) фахівців, які не є членами Експертної ради.

Оцінювання та звітування про результати виконання Програми проводяться щорічно на основі визначених критеріїв оцінки, але не обмежуються ними. За підсумками оцінювання та з урахуванням звітів з моніторингу Експертна рада складає комплексний аналітичний звіт, який подається на розгляд міського голови, профільного заступника міського голови, постійної комісії Запорізької міської ради з гуманітарних питань.

Звіт про оцінку результатів виконання Програми складається 1 раз на рік не пізніше, ніж до 20 лютого наступного за звітним року, а також після підбиття загальних підсумків виконання Програми.

7.4. У випадках, передбачених законодавством, а також коли це є доцільним з огляду на цілі і завдання Програми, звіти з моніторингу та оцінювання повинні містити відповідні гендерно-чутливі статистичні показники, аналітичні дані й висновки.

7.5. Щорічні та підсумковий звіти про результати виконання Програми після їх затвердження підлягають оприлюдненню на офіційному сайті Запорізької міської ради.

8. Координація та контроль за ходом виконання програми.

8.1. Забезпечення координації і контролю за ходом виконання цієї Програми, цільовим та ефективним використанням коштів покладається на постійну комісію Запорізької міської ради з гуманітарних питань та Департамент культури і туризму Запорізької міської ради.

8.2. Головний розпорядник бюджетних коштів та виконавці Програми мають забезпечити виконання запланованих програмою завдань та заходів і досягнення очікуваних показників.

8.3. Головний розпорядник бюджетних коштів проводить аналіз і комплексну оцінку результатів виконання завдань, проектів та заходів Програми, цільового використання коштів і готує щорічні та, в разі потреби, проміжні звіти про хід виконання Програми.

Секретар міської ради

Р.О. Пидорич

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення міської ради
№ _____

Додаток 1
до Програми «Програма розвитку туризму
в місті Запоріжжі на 2017-2019 роки»

**Завдання і заходи
з виконання міської програми «Програма розвитку туризму в місті Запоріжжі на 2017-2019 роки»**

Найменування завдання	Найменування заходу	Головний розпорядник бюджетних коштів, виконавці	Джерела фінансування (бюджет міста, державний, обласний бюджети, інші)	Прогнозовані обсяги, тис.грн.			
				Всього	за роками		
					2017	2018	2019
1	2	3	4	5	6	7	8
Інші заходи, пов'язані з економічною діяльністю							
Ціль 1. Створення системи управління туристичною сферою міста Запоріжжя із залученням до співпраці всіх зацікавлених сторін.							
Завдання 1 Сформувати організаційну структуру для управління	1.1 Створити Координаційну раду з питань розвитку туризму і рекреації, затвердити	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-

реалізацією Програми, забезпечити ефективну взаємодію її учасників	Положення, організувати діяльність ради.						
	1.2. Створити Експертну раду з питань туризму, затвердити Положення, організувати діяльність ради.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
Разом за завданням 1				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Завдання 2 Систематизувати наявну інформацію про туристичну галузь та індустрію гостинності міста, забезпечити підтримання реєстрів і баз даних в актуальному стані	2.1 Провести інвентаризацію туристичних ресурсів. Створити реєстри туристичних об'єктів, суб'єктів туристичної діяльності, індустрії гостинності та інші бази даних. Інформацію, призначену для загального користування, розмістити на	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-

	туристичному порталі міста.						
	2.2 Забезпечити перегляд та своєчасне оновлення інформації в реєстрах (базах даних), надати доступ виконавцям Програми до необхідної інформації (відкритої та службової).	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
Разом за завданням 2				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Завдання 3 Впровадити регулярний збір та аналіз статистичної і маркетингової інформації для цілей розвитку туризму, створити систему моніторингу й оцінювання результатів виконання Програми	3.1 Заходи з проведення цільових експертних, маркетингових та соціологічних досліджень у сфері туризму та індустрії гостинності.	Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міста	222,500	-	222,500	-
Разом за завданням 3				222,500	-	222,500	-
Усього:				222,500	-	222,500	-

Завдання 4 Підвищити кваліфікацію керівників і фахівців установ, організацій, підприємств, які залучені до виконання	4.1 Заходи з організації та проведення постійно діючих та разових навчальних курсів і тренінгів для керівників і фахівців міської ради, районних адміністрацій, комунальних закладів, установ, підприємств та інших організацій.	Департамент культури і туризму міської ради	Залучені кошти	-	-	-	-
Разом за завданням 4				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Ціль 2: Трансформація іміджу Запоріжжя шляхом впровадження системного муніципального маркетингу і промоції туристичної привабливості міста.							
Завдання 5 Впровадити базові компоненти муніципального маркетингу, спрямовані на формування позитивного образу міста та посилення конкурентоспроможн	5.1 Заходи з реалізації проекту «Міська айдентика і туристична символіка Запоріжжя»	Департамент культури і туризму міської ради, КП "ТЦ"	Бюджет міста	103,144	-	103,144	-

ості серед туристичних міст і регіонів України.							
Разом за завданням 5				103,144	-	103,144	-
Усього:				103,144	-	103,144	-
Завдання 6 Підвищити результативність участі представників Запоріжжя у регіональних, національних та міжнародних об'єднаннях, асоціаціях, партнерських організаціях (угодах), робочих і дорадчих органах, які мають вплив на формування іміджу міста, розвиток туризму та індустрії гостинності.	6.1 Укладення угод з містами-партнерами про спільні заходи з розвитку внутрішнього та в'їзного туризму, узгодження планів дій та механізму фінансування.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
	6.2 Виконання заходів, пов'язаних з укладенням угод про співпрацю з питань розвитку туризму та індустрії гостинності з містами-побратимами Запоріжжя з метою промоції туристичної привабливості міста.	Департамент культури і туризму міської ради	Залучені кошти	-	-	-	-
	6.3 Посилення горизонтальної співпраці з містами	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-

	обласного значення, районами та ОТГ Запорізької області. Створення координаційної ради з питань розвитку туризму чи іншого аналогічного об'єднання, узгодження Плану дій на 2019-2020 рр.	ради					
	6.4 Подання заявок на вступ до міжнародних туристичних організацій згідно з визначеними пріоритетами.	Департамент культури і туризму міської ради	Залучені кошти	-	-	-	-
Разом за завданням 6				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Завдання 7 Розширити співпрацю з місцевими і національними ЗМІ	7.1 Заходи з організації і проведення прес-турів та інших форм із залученням представників ЗМІ	Департамент культури і туризму міської ради	Залучені кошти	-	-	-	-
	7.2 Подання	Департамент	Не	-	-	-	-

	змістовних анонсів, релізів та іншої якісної інформації для ЗМІ й провідних Інтернет-порталів про події і досягнення міста у сфері розвитку культури, туризму, формування атмосфери гостинності тощо.	культури і туризму міської ради	потребує				
Разом за завданням 7				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Завдання 8 Створити умови для широкого використання сучасних інформаційних сервісів під час перебування у Запоріжжі туристів та відвідувачів публічних заходів.	8.2 Заходи з придбання і обслуговування інформаційних сенсорних кіосків для туристів	Департамент культури і туризму міської ради	Залучені кошти	-	-	-	-
	8.3 Співпраця з власниками мереж платіжних терміналів з метою поширення інформації для туристів, гостей і мешканців міста (Ibox,	Департамент культури і туризму міської ради	Залучені кошти	-	-	-	-

	EasyPay та ін.).						
Разом за завданням 8				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Ціль 3. Розвиток бізнесу та громадської активності у сфері туризму і супутніх галузях							
Завдання 9 Створити туристичний кластер Запоріжжя за участі представників бізнесу, громадських об'єднань, комунальних служб, інших зацікавлених сторін	9.1 Проведення робочих зустрічей, нарад, фокус-груп та інших підготовчих заходів за участі зацікавлених сторін. Створення робочої групи для організації кластеру.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
	9.2 Інформаційно-промоційна підтримка у процесі створення та започаткування діяльності кластеру.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
Разом за завданням 9				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Завдання 10 Організувати проведення у Запоріжжі щорічних бізнес-форумів, конференцій та інших заходів для	10.1 Проведення щорічної науково-практичної конференції на базі одного із запорізьких вишів з питань розвитку туризму,	Департамент культури і туризму міської ради, КП "ТІЦ"	Залучені кошти	-	-	-	-

розвитку партнерських відносин у сфері туризму	індустрії гостинності						
	10.2 Проведення Туристичного бізнес-форуму» з метою розвитку бізнесу та громадської активності у сфері туризму і супутніх галузях.	Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міста	1213,795	-	568,045	645,750
Разом за завданням 10				1213,795	-	568,045	645,750
Усього:				1213,795	-	568,045	645,750
Завдання 11 Збільшити обсяги надходження фінансових коштів з альтернативних джерел для проектів і заходів, спрямованих на залучення туристів.	11.1 Заходи з організації курсів з грант-менеджменту та проектного менеджменту, надання допомоги у складанні грантових проектів	Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міста	-	-	-	-
Разом за завданням 11				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Ціль 4. Розроблення та промоція конкурентоспроможних туристичних продуктів.							
Завдання 12 Створити і забезпечити періодичне	12.1 Створення пакету туристичних продуктів та послуг за напрямом «Запоріжжя	Департамент культури і туризму міської ради, КП "ГІЦ"	Не потребує	-	-	-	-

оновлення пакету конкурентоспроможних туристичних продуктів, орієнтованих на різні цільові аудиторії, згідно з «Концепцією 7 x 7».	історичне», сприяння цільовій промоції та поширенню, підтримання в актуальному стані.						
	12.2 Створення пакету туристичних продуктів та послуг за напрямом «Запоріжжя подієве», сприяння цільовій промоції та поширенню, підтримання в актуальному стані.	Департамент культури і туризму міської ради, КП "ТІЦ"	Не потребує	-	-	-	-
	12.3 Створення пакету туристичних продуктів та послуг за напрямом «Запоріжжя індустріальне», сприяння цільовій промоції та поширенню, підтримання в актуальному стані.	Департамент культури і туризму міської ради, КП "ТІЦ"	Не потребує	-	-	-	-
	12.4 Створення пакету туристичних продуктів та послуг за	Департамент культури і туризму міської	Не потребує	-	-	-	-

	напрямом «Запоріжжя сакральне», сприяння цільовій промоції та поширенню, підтримання в актуальному стані.	ради, КП "ТІЦ"					
	12.5 Створення пакету туристичних продуктів та послуг за напрямом «Запоріжжя козацьке», сприяння цільовій промоції та поширенню, підтримання в актуальному стані.	Департамент культури і туризму міської ради, КП "ТІЦ"	Не потребує	-	-	-	-
	12.6 Створення пакету туристичних продуктів та послуг за напрямом «Запоріжжя природне», сприяння цільовій промоції та поширенню, підтримання в актуальному стані.	Департамент культури і туризму міської ради, КП "ТІЦ"	Не потребує	-	-	-	-
	12.7 Створення пакету туристичних продуктів та послуг за	Департамент культури і туризму міської	Не потребує	-	-	-	-

	напрямом «Запоріжжя видове», сприяння цільовій промоції та поширенню, підтримання в актуальному стані.	ради, КП "ГІЦ"					
	12.8 Розроблення, промоція та актуалізація пакетів туристичних продуктів за іншими напрямами розвитку туристичної сфери міста.	Департамент культури і туризму міської ради, КП "ГІЦ"	Не потребує	-	-	-	-
	12.9 Підготовка та проведення Етнофестивалю на Хортиці	Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міста	2191,081	-	991,081	1 200,000
Разом за завданням 12				2191,081	-	991,081	1 200,000
Усього:				2191,081	-	991,081	1 200,000
Завдання 13 Забезпечити наявність актуальної інформації про туристично- привабливі об'єкти та події Запоріжжя на	13.4 Проведення регулярного моніторингу й аналізу популярних інформаційних і тематичних веб- ресурсів щодо	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-

провідних тематичних та інформаційних сайтах, веб-ресурсах суб'єктів туристичної діяльності.	достатності та актуальності інформації про запорізькі туристичні об'єкти та події. Підготовка пропозицій щодо наповнення контенту та цільового інформаційного партнерства.						
Разом за завданням 13				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Завдання 14 Організувати регулярну участь представників міста, туристичного бізнесу та індустрії гостинності у фахових, виставкових, інших ділових і промоційних заходах на національному та міжнародному рівнях.	14.1 Проведення заходів щодо участі у виставкових та інших промоційних подіях з метою просування конкурентоспроможних туристичних продуктів і залучення туристів	Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міста	879,322	693,701	91,421	94,200
Разом за завданням 14				879,322	693,701	91,421	94,200

Усього:				879,322	693,701	91,421	94,200
Ціль 5. Формування атмосфери гостинності і комфорту для споживачів туристичних продуктів, підвищення транспортної доступності міста.							
Завдання 15 Виконати поточний благоустрій, забезпечити утримання і якісне комунальне обслуговування територій та об'єктів пріоритетного розвитку туризму.	15.1 Заходи з реалізації проекту «Благоустрій туристичних об'єктів і туристичних маршрутів Запоріжжя» з метою формування атмосфери гостинності і комфорту для споживачів туристичних продуктів.	Департаменту інфраструктури і благоустрою	Залучені кошти	-	-	-	-
	15.2 Заходи з реалізації проекту «Благоустрій та облаштування публічних просторів для організації міських заходів» з метою формування атмосфери гостинності і комфорту для споживачів	Департаменту інфраструктури і благоустрою	Залучені кошти	-	-	-	-

	туристичних продуктів.						
	15.3 Заходи з реалізації проекту «Благоустрій парків та інших зелених зон на територіях пріоритетного розвитку туризму» з метою формування атмосфери гостинності і комфорту для споживачів туристичних продуктів.	Департаменту інфраструктури і благоустрою	Залучені кошти	-	-	-	-
	15.4 Виготовлення та встановлення металевих конструкцій (туристичних покажчиків)	Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міста	220,000	220,000	-	-
Разом за завданням 15				220,000	220,000	-	-
Усього:				220,000	220,000	-	-
Завдання 16 Підвищити транспортно-	16.1 Заходи з реалізації проекту «Облаштування	Департаменту інфраструктури і благоустрою	Залучені кошти	-	-	-	-

<p>логістичну доступність Запоріжжя і туристичних об'єктів за всіма видами публічного і приватного транспорту з урахуванням специфічних потреб різних соціально-гендерних груп, забезпечити необхідну інформаційну і технічну підтримку.</p>	<p>в'їзних воріт до Запоріжжя» (залізничні та автовокзали, аеропорт, пункти в'їзду автомобільного транспорту на основних магістралях) з метою формування атмосфери гостинності і комфорту для споживачів туристичних продуктів.</p>						
	<p>16.2 Укладення меморандумів (угод) про співпрацю з адміністраціями транспортних підприємств та узгодження окремих планів дій щодо підвищення якості і розширення переліку послуг (інформаційні сервіси, продаж</p>	<p>Департамент культури і туризму міської ради</p>	<p>Не потребує</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>-</p>

	електронних квитків, групові перевезення тощо).						
	16.3 Розроблення проекту «Розвиток велосипедної та пішохідної інфраструктури міста». За необхідності – розроблення і затвердження окремої муніципальної програми.	Департаменту інфраструктури і благоустрою	Не потребує	-	-	-	-
	16.4 Заходи з реалізації проекту «Доступне Запоріжжя» - підвищення зручності пересування містом для людей з обмеженими можливостями (особливими потребами) та окремих соціально-гендерних категорій з метою	Департаменту інфраструктури і благоустрою	Залучені кошти	-	-	-	-

	формування атмосфери гостинності і комфорту для споживачів туристичних продуктів.						
	16.5 Оптимізація графіку, маршрутів та швидкості руху поїздів до (через) Запоріжжя для підвищення зручності відвідування міста туристами з різних регіонів України шляхом досягнення відповідних угод з «Укрзалізницею».	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
	16.6 Розширення співпраці з українськими та іноземними авіакомпаніями (першочергово – лоукостерами), укладення цільових	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-

	угод щодо обслуговування туристичних подій.						
	16.7 Проекти «Універсальний квиток» і «Туристична картка» - впровадження мобільних та Інтернет-сервісів з продажу квитків за всіма видами міського транспорту для мешканців і гостей міста.	Управління з питань транспортного забезпечення та зв'язку	Залучені кошти	-	-	-	-
Разом за завданням 16				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Завдання 17 Посилити спроможність комунальних закладів культури і соціальної сфери щодо залучення та обслуговування туристів з різних цільових груп.	17.1 Придбання та обслуговування автобусу	Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міста	-	-	-	-

Разом за завданням 17				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Завдання 18 Підвищити якість організації, промоції та програмного наповнення загальноміських і локальних заходів.	18.1 Придбання сцени	Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міста	-	-	-	-
	18.2 Придбання звукового обладнання	Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міста	-	-	-	-
Разом за завданням 18				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Ціль 6. Розбудова міської, туристичної та супутньої інфраструктури, орієнтованої на більш тривале перебування у Запоріжжі різних категорій туристів та змістовне дозвілля мешканців і гостей міста.							
Завдання 19 Забезпечити першочергове будівництво та ремонт під'їзних і внутрішніх шляхів, велодоріжок, тротуарів, зупинкових комплексів, автостоянок та інших об'єктів дорожньої інфраструктури на	19.1 Визначення переліку об'єктів, меж територій, схеми туристичних маршрутів, які є першочерговими для будівництва та облаштування дорожньої і супутньої інфраструктури.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
	19.2 Розроблення окремої муніципальної програми з	Департамент культури і туризму	Не потребує	-	-	-	-

територіях пріоритетного розвитку туризму.	облаштування дорожньої та супутньої інфраструктури на територіях та об'єктах пріоритетного розвитку туризму.	міської ради					
Разом за завданням 19				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Завдання 20 Розпочати відновлення та подальше формування транспортної інфраструктури на р.Дніпро для розвитку туристично-екскурсійної діяльності, організації спортивних і розважальних заходів.	20.1 Реалізація заходів проекту «Розвиток водного туризму та екскурсій акваторією Дніпра» з метою розвитку туристичної інфраструктури.	Департамент культури і туризму міської ради	Залучені кошти	-	-	-	-
	20.2 Реалізація заходів проекту «Запорізький річковий трамвайчик» з метою розвитку туристичної інфраструктури.	Департамент культури і туризму міської ради	Залучені кошти	-	-	-	-
	20.3 Заходи, спрямовані на залучення системних інвесторів з метою відновлення водної транспортної інфраструктури.	управління з питань транспортного забезпечення і зв'язку	Залучені кошти	-	-	-	-

	Розроблення і впровадження спільних пілотних проектів з розвитку пасажирських перевезень річковим транспортом.						
Разом за завданням 20				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Завдання 21 Стимулювати розвиток закладів харчування з національною та регіональною кухнею, створення й облаштування відкритих майданчиків для проведення тематичних гастрономічних заходів.	21.1 Створення професійного громадського об'єднання рестораторів і кулінарів Запоріжжя.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
	21.2 Започаткування міського конкурсу «Краща ресторація Запоріжжя». Підтримка участі представників Запоріжжя у національних та міжнародних конкурсах ресторанного бізнесу і кулінарної майстерності. Промоція Запоріжжя під час проведення відповідних	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-

	заходів.						
Разом за завданням 21				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Завдання 22 Збільшити кількість міні-готелів, хостелів, мотелів та інших місць розміщення нижньої цінової категорії, підвищити якість надання послуг.	22.1 Визначення земельних ділянок, які можуть бути використані під будівництво готелів, хостелів, мотелів та інших місць розміщення – згідно з Генпланом міста.	Департамент архітектури та містобудування	Не потребує	-	-	-	-
	22.2 Організація постійно діючих курсів з готельної справи та підвищення якості готельних послуг на базі Школи гостинності.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
	22.3 Провести маркетингове дослідження щодо потреб та пріоритетів розвитку готельної мережі міста.	Департамент культури і туризму міської ради	Не потребує	-	-	-	-
	2.4 Розробити і рекомендувати для	Департамент культури і	Не потребує	-	-	-	-

	впровадження місцеві стандарти надання готельних послуг з урахуванням пріоритетів розвитку туристичної сфери міста.	туризму міської ради					
Разом за завданням 22				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Завдання 23 Впровадити інноваційні проекти у сфері урбаністики, архітектури та будівництва, вуличного дизайну, розвитку транспортної мережі, сучасних концертних, фестивальних і комунікаційних платформ, спортивних майданчиків, спорудження (ревіталізації) інших	23.1 Заходи з реалізації проекту «Мистецтво відлите у сталі» з метою промоції туристичних об'єктів, організації змістовного дозвілля гостей і мешканців міста.	Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міста	-	-	-	-
	23.2 Заходи з реалізації проекту «Парк індустріального періоду» з метою розвитку туристичної та супутньої інфраструктури і залучення туристів.	Департамент культури і туризму міської ради	Залучені кошти	-	-	-	-
	23.3 Заходи з реалізації проекту «Мурали	Департамент культури і	Залучені кошти	-	-	-	-

інфраструктурних об'єктів.	Запоріжжя» з метою розвитку туристичної та супутньої інфраструктури і залучення туристів.	туризму міської ради					
	23.4 Заходи з реалізації проекту «Створення публічних просторів шляхом ревіталізації промислових зон та індустріальних об'єктів Запоріжжя» з метою розвитку туристичної та супутньої інфраструктури.	Директор департаменту інфраструктур и і благоустрою	Залучені кошти	-	-	-	-
	23.5 Придбання біноклів та встановлення їх на оглядових майданчиках міста	Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міста	-	-	-	-
Разом за завданням 23				-	-	-	-
Усього:				-	-	-	-
Завдання 24 Забезпечення роботи комунального підприємства "Туристичний	24.1 Надання фінансової підтримки комунальному підприємству "Туристичний	Департамент культури і туризму міської ради, КП "ГЦ"	Бюджет міста	3083,118	-	1213,025	1870,093

інформаційний центр"	інформаційний центр"						
	24.2 Здійснення внесків до статутного капіталу комунального підприємства "Туристичний інформаційний центр"		Бюджет міста	100,00	-	100,000	-
Разом за завданням 27				3183,118		1313,025	1870,093
Усього:				3183,118		1313,025	1870,093
УСЬОГО ПО ПРОГРАМІ:				8012,960	913,701	3289,216	3810,043

Секретар міської ради

Р.О. Пидорич

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення міської ради
№ _____

Додаток 2
до Програми «Програма розвитку туризму
в місті Запоріжжі на 2017-2019 роки»

**Орієнтовні обсяги та джерела фінансування
з виконання міської програми «Програма розвитку туризму в місті Запоріжжі на 2017-2019 роки»**

	Обсяг фінансування, всього	За роками виконання		
		2017	2018	2019
1	2	3	4	5
Бюджет міста	8012,960	913,701	3289,216	3810,043
Державний бюджет	-	-	-	-
Обласний бюджет	-	-	-	-
Інші джерела*	-	-	-	-
Усього	8012,960	913,701	3289,216	3810,043

* Інші джерела - власні кошти закладів, не заборонені чинним законодавством.

Секретар міської ради

Р.О. Пидорич

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення міської ради
№ _____

Додаток 3
до Програми «Програма розвитку туризму
в місті Запоріжжі на 2017-2019 роки»

**Очікувані результати з виконання міської програми
«Програма розвитку туризму в місті Запоріжжі на 2017-2019 роки»**

Найменування завдання	Найменування показників виконання завдання	Одиниця виміру	Головний розпорядник бюджетних коштів	Значення показників			
				усього	у тому числі за роками		
					2017	2018	2019
Інші заходи, пов'язані з економічною діяльністю							
Завдання 1 Сформувати організаційну структуру для управління реалізацією Програми, забезпечити ефективну взаємодію її учасників	Проведено засідань Координаційної ради	од.	Департамент культури і туризму міської ради	12	-	6	6
	Проведено засідань Експертної ради	од.		6	-	6	-
Завдання 2 Систематизувати наявну інформацію про туристичну галузь та індустрію гостинності	Створено реєстр туристичних об'єктів	од.	Департамент культури і туризму міської ради	1	-	-	1

міста							
Завдання 3 Впровадити статистичні та маркетингові дослідження, створити систему моніторингу й оцінювання результатів виконання Програми.	Кількість соціологічних досліджень	од.	Департамент культури і туризму міської ради	2	-	1	1
	Кількість маркетингових досліджень	од.		4	-	2	2
	Кількість опитуваних	осіб		10000	-	5000	5000
Завдання 4 Підвищити кваліфікацію керівників і фахівців установ, організацій, підприємств, які залучені до виконання	Кількість організацій	од.	Департамент культури і туризму міської ради	-	-	-	-
	Кількість працівників	осіб		-	-	-	-
Завдання 5 Впровадити базові компоненти муніципального маркетингу, спрямовані на формування позитивного образу міста та посилення конкурентоспроможності серед туристичних міст і регіонів України.	Туристичний потік	осіб	Департамент культури і туризму міської ради, КП "ТІЦ"	950 000	250 000	300 000	400 000
	Туристичний збір	тис. грн.		1910,000	410,000	700,000	800,000
	Кількість відвіданих міст			Департамент культури і туризму міської ради	-	-	-

Завдання 6 Підвищити результативність участі представників Запоріжжя у регіональних, національних та міжнародних об'єднаннях	Укладено угод з містами-партнерами	од.	Департамент культури і туризму міської ради	12	-	6	6
	Проведено заходів з містами-партнерами	од.		5	-	2	3
Завдання 7 Розширити співпрацю з місцевими і національними ЗМІ	Кількість прес-турів	од.	Департамент культури і туризму міської ради	-	-	-	-
	Кількість ЗМІ	од.		3	-	3	-
Завдання 8 Створити умови для широкого використання сучасних інформаційних сервісів під час перебування у Запоріжжі туристів та відвідувачів публічних заходів.	Кількість користувачів сенсорних кіосків	осіб	Департамент культури і туризму міської ради	-	-	-	-
Завдання 9 Створити туристичний кластер Запоріжжя за участі представників бізнесу, громадських об'єднань та інших зацікавлених сторін	Проведено робочих зустрічей фокус-груп	од.	Департамент культури і туризму міської ради	-	-	-	-

Завдання 10 Організувати проведення у Запоріжжі щорічних бізнес-форумів, конференцій та інших заходів для розвитку партнерських відносин у сфері туризму	Кількість учасників Конференції	осіб	Департамент культури і туризму міської ради, КП "ТІЦ"	200	-	-	200
	Кількість відвідувачів Форуму	осіб		35 000	-	15 000	20 000
Завдання 11 Збільшити обсяги надходження фінансових коштів з альтернативних джерел для проектів і заходів, спрямованих на залучення туристів.	Кількість курсів	од.	Департамент культури і туризму міської ради	-	-	-	-
	Кількість залучених коштів	грн.		4 000 000	-	2 000 000	2 000 000
Завдання 12 Створити і забезпечити періодичне оновлення пакету конкурентоспроможних туристичних продуктів, орієнтованих на різні цільові аудиторії, згідно з «Концепцією 7 x7».	Кількість відвідувачів Етнофестивалю	осіб	Департамент культури і туризму міської ради	40 000	-	15 000	25 000
	Кількість відвідувачів «Музика та небо»	осіб	КП "ТІЦ"	-	-	-	-
	Кількість відвідувачів «СтудМіс»	осіб		-	-	-	-
Завдання 13 Забезпечити наявність актуальної інформації про туристично-	Кількість відвідувачів порталу	осіб	Департамент культури і туризму	3 480 000	480 000	1 000 000	2 000 000

привабливі об'єкти та події Запоріжжя в мережі Інтернет			міської ради				
Завдання 14 Організувати регулярну участь представників міста, туристичного бізнесу та індустрії гостинності у фахових, виставкових, інших ділових і промоційних заходах на національному та міжнародному рівнях.	Кількість виставок	од.	Департамент культури і туризму міської ради	7	3	2	2
Завдання 15 Виконати поточний благоустрій, забезпечити утримання і якісне комунальне обслуговування територій та об'єктів пріоритетного розвитку туризму.	Кількість туристичних покажчиків	од.	Департамент культури і туризму міської ради	10	-	5	-
Завдання 16 Підвищити транспортно-	Облаштовано в'їзних воріт до міста	од.	Департамент культури і	-	-	-	-

логічну доступність Запоріжжя і туристичних об'єктів за всіма видами публічного і приватного транспорту	Укладено угод про співпрацю з адміністраціями транспортних підприємств	од.	туризму міської ради	4	-	2	2
	Впроваджено велосипедних маршрутів	од.		1	-	-	1
	Впроваджено Інтернет-сервісів з продажу квитків	од.		1	-	-	1
Завдання 17 Посилити спроможність комунальних закладів культури і соціальної сфери щодо залучення та обслуговування туристів з різних цільових груп.	Придбано туристичних автобусів	од.	Департамент культури і туризму міської ради	-	-	-	-
Завдання 18 Підвищити якість організації, промоції та програмного наповнення загальноміських і локальних заходів.	Кількість організованих заходів	од.	Департамент культури і туризму міської ради	22	-	2	20
Завдання 19 Забезпечити першочергове	Муніципальна програма з облаштування	од.	Департамент культури і туризму	1	-	-	1

будівництво та ремонт під'їзних і внутрішніх шляхів, велодоріжок та інших об'єктів дорожньої інфраструктури	дорожньої та супутньої інфраструктури		міської ради				
Завдання 20 Розпочати відновлення та подальше формування транспортної інфраструктури на р.Дніпро	Кількість курсуючих річкових трамвайчиків		Департамент культури і туризму міської ради	-	-	-	-
	Залучено інвесторів	од.		-	-	-	-
Завдання 21 Стимулювати розвиток закладів харчування з національною та регіональною кухнею	Кількість відкритих майданчиків	од.	Департамент культури і туризму міської ради	2	-	-	2
Завдання 22 Збільшити кількість міні-готелів, костелів, мотелів та інших місць розміщення нижньої цінової категорії	Кількість курсів з готельної справи	од.	Департамент культури і туризму міської ради	2	-	-	2
Завдання 23 Впровадити інноваційні	Кількість встановлених статуй	од.	Департамент культури і	-	-	-	-

проекти у сфері урбаністики, архітектури та будівництва, вуличного дизайну, розвитку транспортної мережі, сучасних концертних, фестивальних і комунікаційних платформ, спортивних майданчиків, спорудження (ревіталізації) інших інфраструктурних об'єктів.	Кількість придбаних біноклів		туризму міської ради	-	-	-	-
Завдання 24 Забезпечення роботи комунального підприємства "Туристичний інформаційний центр"	Кількість підприємств	од.	Департамент культури і туризму міської ради, КП "ТІЦ"	1	-	1	-
	Кількість відвідувачів	од.		250 000	-	100 000	150 000
	Кількість розроблених нових туристичних маршрутів	од.		70	-	30	40

Секретар міської ради

Р.О. Пидорич

ПРОГРАМА
охорони пам'яток історії та культури у м. Запоріжжя
на 2018-2022 роки

1. Загальні положення

Програма охорони пам'яток історії та культури у м. Запоріжжя на 2018-2022 роки (далі – Програма) розроблена відповідно до Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про охорону культурної спадщини», «Про охорону археологічної спадщини», «Про регулювання містобудівної діяльності» та інших нормативно-правових актів у сфері охорони культурної спадщини.

Як місто з унікальним традиційним характером середовища м. Запоріжжя занесено до Списку історичних населених місць, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.2001 № 878 «Про затвердження Списку історичних населених місць України». На державному обліку у місті перебуває 174 пам'ятки історії та культури, у тому числі 146 пам'яток історії, 11 – монументального мистецтва, 11 – науки і техніки, 6 – археології. З метою обмеження господарської діяльності у місцях зосередження пам'яток та археологічного культурного шару наказом Міністерства культури України від 31.07.2012 № 814 «Про затвердження науково-проектної документації щодо меж і режимів використання зон охорони пам'яток та занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України» у місті встановлено межі трьох історичних ареалів – «Старий Олександрівськ», «Соціалістичне Запоріжжя», «Острів Хортиця».

Відповідно до ст.32 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до делегованих повноважень органів місцевого самоврядування у сфері культури ~~відноситься~~ належить забезпечення охорони пам'яток історії та культури (історії, археології, монументального мистецтва, науки і техніки).

Розробка Програми викликана необхідністю запровадження ефективних механізмів реалізації повноважень органів місцевого самоврядування у сфері охорони культурної спадщини.

При розробці Програми вивчено та враховано найкращі практики органів місцевого самоврядування у даній сфері, зокрема, таких міст, як Київ, м. Львів, м. Одеса та інших історичних населених місць - обласних центрів.

У цій Програмі поняття та терміни вживаються у наступному значенні:

об'єкт культурної спадщини – визначне місце, споруда (витвір), комплекс (ансамбль), їхні частини, пов'язані з ними рухомі предмети, а також території чи водні об'єкти, інші природні, природно-антропогенні або створені людиною об'єкти незалежно від стану збереженості, що донесли до нашого часу цінність з археологічного, естетичного, етнологічного, історичного, архітектурного, мистецького, наукового чи художнього погляду і зберегли свою автентичність;

пам'ятка – об'єкт культурної спадщини, який занесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України або включено до списків (переліків) пам'яток історії та культури відповідно до Закону Української РСР "Про охорону і використання пам'яток історії та культури";

зони охорони пам'ятки – встановлювані навколо пам'ятки охоронна зона, зона регулювання забудови, зона охоронюваного ландшафту, зона охорони археологічного культурного шару, в межах яких діє спеціальний режим їх використання;

облік об'єктів культурної спадщини – виявлення, обстеження, дослідження, фотофіксація об'єктів культурної спадщини, підготовкаау графічних матеріалів (у разі необхідності) та визначення предмета охорони культурної спадщини, складання переліків об'єктів культурної спадщини та облікової документації на ці об'єкти, підготовка подання до уповноважених органів охорони культурної спадщини для занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України;

виявлення об'єкта культурної спадщини – сукупність науково-дослідних, пошукових заходів з метою визначення наявності та культурної цінності об'єкта культурної спадщини;

дослідження – науково-пошукова, науково-практична діяльність, спрямована на одержання нової інформації про об'єкти культурної спадщини, історичні населені місця, традиційний характер середовища, який є типовим для певних культур або періодів розвитку;

користувач пам'ятки – фізична або юридична особа, що набула у встановлений законодавством спосіб прав власності, оперативного управління або господарського відання пам'яткою (для районних адміністрацій міської ради та комунальних підприємств – згідно із рішенням виконавчого комітету міської ради) та забезпечує її належне утримання, своєчасний ремонт та реставрацію.

2. Мета Програми

Метою Програми є збереження та популяризація об'єктів культурної спадщини міста, визначення науково обґрунтованих режимів охорони та користування об'єктами культурної спадщини, розкриття потенціалу міста як історико-культурного центру, забезпечення комплексного підходу при

реалізації повноважень виконавчих органів міської ради у сфері охорони культурної спадщини.

3. Склад проблеми, шляхи і способи її розв'язання

На даний час пам'ятки історії та культури м. Запоріжжя не занесено до історико-архітектурного опорного плану, що є складовою генерального плану міста. Для жодної з пам'яток, у тому числі, національного значення не визначено межі та режими використання території зон охорони. Це унеможливорює виконання містобудівних обмежень, передбачених для зон охорони пам'яток, а також створює несприятливе середовище для збереження і розкриття усього спектру естетичних та інформаційних властивостей культурної спадщини міста. Водночас користувачі пам'яток при здійсненні заходів із благоустрою не забезпечені спеціальними науково-обґрунтованими рекомендаціями щодо проведення відповідних робіт. Вищевказані обставини негативно позначаються на стані охорони пам'яток, значно підвищують ризики їх пошкодження, руйнування.

На території міста ~~знаходиться~~ розташована велика кількість об'єктів культурної спадщини, що не набули правового статусу пам'ятки відповідно до Закону України «Про охорону культурної спадщини». Передовсім, це стосується об'єктів археологічної спадщини, які не взято на облік органами охорони культурної спадщини та не відображено у містобудівній документації. Унаслідок даної ситуації недосліджені об'єкти археологічної спадщини можуть бути втрачені назавжди. Загалом, територія міста є недостатньо обстеженою із застосуванням методів археології (розвідок, шурфування), тоді як наявність значної кількості річок та балок свідчить про високу вірогідність виявлення нових об'єктів культурної спадщини, зокрема, поселень.

Питання охорони пам'яток історії та культури на даний час перебувають у віданні низки виконавчих органів міської ради, кожен з яких опікується лише вузьким переліком завдань у сфері охорони культурної спадщини. Департамент культури і туризму міської ради веде облік, координує заходи щодо охорони та збереження пам'яток історії та культури, здійснює контроль за збереженням пам'яток історії та культури. Департамент архітектури та містобудування міської ради забезпечує дотримання законодавства у сфері охорони культурної спадщини, державних стандартів, норм і правил забудови в межах історичних ареалів міста, погоджує відповідну містобудівну документацію. Районні адміністрації міської ради по районах міста здійснюють утримання пам'яток історії та культури, переданих в оперативне управління районних адміністрацій відповідно до рішень виконавчого комітету міської ради.

Ефективне виконання завдань по кожному із вказаних напрямів можливо лише шляхом здійснення послідовних системних заходів із виявлення та

дослідження об'єктів культурної спадщини, а також шляхом встановлення для кожної з пам'яток меж та режимів використання зон охорони.

До способів розв'язання визначеного складу проблеми належать наступні заходи:

- залучення спеціалізованих організацій пам'яткознавчого профілю до виявлення та дослідження пам'яток;
- занесення інформації, отриманої у результаті дослідження пам'яток, до містобудівного кадастру та історико-архітектурного опорного плану міста;
- інформування користувачів пам'яток про наявні обмеження та вимоги до господарської діяльності у встановлених зонах охорони;
- складання облікової документації на щойно виявлені об'єкти культурної спадщини та направлення її до органів охорони культурної спадщини для надання охоронного статусу даним об'єктам;
- популяризація культурної спадщини міста, розкриття усього спектру естетичних та інформаційних властивостей пам'яток (поширення відповідної інформації через інтернет-мережу);
- надання членам територіальної громади та суб'єктам господарювання інформації про актуальний перелік пам'яток історії та культури, а також про обмеження на ведення господарської діяльності у відповідних зонах охорони.

4. Завдання і заходи

Основними завданнями Програми є:

- забезпечити функціонування передбачених чинним законодавством правових та організаційних механізмів охорони культурної спадщини, запровадження яких раніше було неможливим через відсутність спеціальної науково-проектної документації;
- проведення спеціалізованими організаціями натурного обстеження території міста з метою виявлення об'єктів культурної спадщини, не врахованих в обліку органів охорони культурної спадщини;
- розроблення для кожної пам'ятки історії та культури науково-проектної документації з визначення меж та режимів використання зон охорони з подальшим занесенням визначених обмежень до містобудівного кадастру та історико-архітектурного опорного плану;
- виготовлення облікової документації на об'єкти культурної спадщини, що не перебувають на державному обліку, та направлення даної документації до системи органів охорони культурної спадщини для надання вказаним об'єктам правового статусу пам'ятки;
- упорядкування обліку пам'яток історії та культури міста, організація відкритого доступу до списків (переліків) пам'яток та інформації про обмеження господарської діяльності у встановлених зонах охорони.

5. Обсяги та джерела фінансування

Фінансове забезпечення заходів Програми здійснюється за рахунок коштів міського бюджету.

6. Очікувані результати, ефективність програми

Виконання Програми дасть можливість:

- захистити традиційний характер середовища міста в інтересах нинішнього і майбутніх поколінь;
- гарантувати дотримання на території міста вимог чинного законодавства, державних і галузевих стандартів у сфері охорони пам'яток культурної спадщини;
- виявити та взяти на державний облік об'єкти культурної спадщини міста, які не мають статус пам'ятки;
- встановити на території міста чіткий правовий та організаційний режим охорони культурної спадщини;
- привести науково-проектну документацію, що є частиною генерального плану міста, до вимог чинного законодавства та державних будівельних норм;
- забезпечити користувачів пам'яток вичерпною інформацією щодо меж території та режимів використання зон охорони пам'яток;
- організувати доступ членів територіальної громади та усіх бажаючих до інформації про історико-культурний потенціал міста.

7. Координація та контроль за ходом виконання програми

Департамент культури і туризму Запорізької міської ради забезпечує виконання запланованих Програмою завдань і заходів, координацію відповідної діяльності зацікавлених виконавчих органів міської ради, проводить аналіз і комплексну оцінку результатів виконання Програми, цільового використання коштів і готує проміжні та щорічні звіти про хід виконання Програми.

Секретар міської ради

Р.О. Пидорич

Додаток 1
до Програми
"Програми охорони пам'яток
історії та культури у м. Запоріжжя
на 2018-2022 роки"

**Завдання і заходи
з виконання міської "Програма охорони пам'яток історії та культури у м. Запоріжжя
на 2018-2022 роки"**

Найменування завдання	Найменування заходу	Головний розпорядник бюджетних коштів, виконавці	Джерела фінансування (бюджет міста, державний, обласний бюджети, інші)	Прогнозні обсяги, тис.грн.					
				Всього	за роками				
					2018	2019	2020	2021	2022
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Завдання 1. Забезпечення функціонування передбачених чинним законодавством правових та організаційних механізмів охорони культурної спадщини м.Запоріжжя	1.1. Розроблення для пам'яток історії та культури науково-проектної документації з визначення меж та режимів використання зон охорони, вжиття пам'яткоохоронних заходів	Департамент культури і туризму Запорізької міської ради	бюджет міста	591,334	141,334	-	150,0	150,0	150,0
	1.2. Направлення науково-проектної документації на	Департамент культури і туризму	не потребує фінансування	-	-	-	-	-	-

	пам'ятки історії та культури в органи охорони культурної спадщини для встановлення режиму використання пам'яток, їхніх територій, зон охорони	Запорізької міської ради							
	1.3. Занесення обмежень, визначених науково-проектною документацією на пам'ятки історії та культури, до містобудівної документації (містобудівного кадастру)	Департамент культури і туризму Запорізької міської ради Департамент архітектури та містобудування Запорізької міської ради	не потребує фінансування	-	-	-	-	-	-
Разом за завданням 1				591,334	141,334	-	150,0	150,0	150,0
Завдання 2. Проведення спеціалізованими організаціями натурного обстеження	2.1. Інвентаризація, моніторинг та картографування пам'яток, вжиття пам'яткоохоронних заходів	Департамент культури і туризму Запорізької міської ради	бюджет міста	45,491	8,081	10,410	9,0	9,0	9,0

території м. Запоріжжя з метою виявлення об'єктів культурної спадщини, що не перебувають на державному обліку, та моніторинг пам'яток	2.2. Виготовлення облікової документації (паспортизація пам'яток), вжиття пам'яткоохоронних заходів	Департамент культури і туризму Запорізької міської ради	бюджет міста	44,195	7,387	12,808	8,0	8,0	8,0
	2.3. Направлення облікової документації на розгляд органів охорони культурної спадщини для занесення виявлених пам'яток до Державного реєстру нерухомих пам'яток України	Департамент культури і туризму Запорізької міської ради	не потребує фінансування	-	-	-	-	-	-
	2.4. Інформування користувачів пам'яток (земельних ділянок, на яких розташовані пам'ятки) про новий пам'яткоохоронний статус пам'яток та відповідальність за їх пошкодження	Департамент культури і туризму Запорізької міської ради	не потребує фінансування	-	-	-	-	-	-
Разом за завданням 2				89,686	15,468	23,218	17,0	17,0	17,0
Завдання 3.	3.1. Проведення	Департамент	не потребує	-	-	-	-	-	-

Упорядкування обліку пам'яток історії та культури м. Запоріжжя, організація відкритого доступу до списків (переліків) пам'яток та інформації про обмеження господарської діяльності у встановлених зонах охорони	комплексної звірки затверджених за радянським законодавством списків (переліків) пам'яток історії та культури	культури і туризму Запорізької міської ради	фінансування						
	3.2. Розміщення списків (переліків) пам'яток на офіційних електронних ресурсах міської ради	Департамент культури і туризму Запорізької міської ради Управління внутрішньої політики, преси та інформації Запорізької міської ради	не потребує фінансування	-	-	-	-	-	-
	3.3. Інформування користувачів пам'яток про обмеження господарської діяльності у встановлених зонах охорони	Департамент культури і туризму Запорізької міської ради	не потребує фінансування	-	-	-	-	-	-
Разом за завданням 3				-	-	-	-	-	-
Завдання 4.	4.1. Попередні	Департамент	бюджет міста	75,941	-	75,941	-	-	-

Розробка науково-проектної документації для включення об'єкту культурної спадщини Шосте селище до Попереднього списку об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО	науково-дослідницькі роботи на пам'ятці, вжиття пам'яткоохоронних заходів	культури і туризму Запорізької міської ради							
	4.2. Розробка облікової документації для пам'ятки, вжиття пам'яткоохоронних заходів	Департамент культури і туризму Запорізької міської ради	бюджет міста	399,340	-	399,340		-	-
	4.3. Визначення меж і режимів використання зон охорони пам'ятки, вжиття пам'яткоохоронних заходів	Департамент культури і туризму Запорізької міської ради	бюджет міста	121,824	-	-	121,824	-	-
	4.4. Підготовка анкети для включення пам'ятки до Попереднього списку об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, вжиття пам'яткоохоронних заходів	Департамент культури і туризму Запорізької міської ради	бюджет міста	168,531	-	-	168,531	-	-
Разом за завданням 4				765,636	-	475,281	290,355	-	-
Завдання 5.	5.1. Проведення	Департамент	бюджет міста	32,210	-	32,210			

Визначення меж території пам'ятки історії «Місце Олександрівської фортеці, вжиття пам'яткоохоронних заходів	рятівних розкопок, вжиття пам'яткоохоронних заходів	культури і туризму Запорізької міської ради							
Визначення меж території пам'ятки історії «Місце Олександрівської фортеці, вжиття пам'яткоохоронних заходів	5.2. Аналіз історичної картографії та нанесення меж території пам'ятки на сучасну топографічну основу (виготовлення інформаційного стенду), вжиття пам'яткоохоронних заходів	Департамент культури і туризму Запорізької міської ради	бюджет міста	7,600	-	7,600	-	-	-
Разом за завданням 5				39,810	-	39,810	-	-	-
Усього:				1486,466	156,802	538,309	457,355	167,0	167,0
УСЬОГО ПО ПРОГРАМІ:				1486,466	156,802	538,309	457,355	167,0	167,0

Секретар міської ради

Р.О. Пидорич

Додаток 2
до Програми
"Програми охорони пам'яток
історії та культури у м. Запоріжжя
на 2018-2022 роки"

**Орієнтовні обсяги та джерела фінансування
з виконання міської програми "Програма охорони пам'яток історії та культури у м. Запоріжжя
на 2018-2022 роки"**

	Обсяг фінансування, всього (тис. грн.)	За роками виконання				
		2018	2019	2020	2021	2022
1	2	3	4	5		
Бюджет міста	1486,466	156,802	538,309	457,355	167,0	167,0
Державний бюджет	-		-		-	-
Обласний бюджет	-		-		-	-
Інші джерела*	-		-		-	-
Усього	1486,466	156,802	538,309	457,355	167,0	167,0

* Інші джерела - власні кошти закладів, не заборонені чинним законодавством.

Секретар міської ради

Р.О. Пидорич

Додаток 3
до Програми
"Програми охорони пам'яток
історії та культури у м. Запоріжжя

**Очікувані результати
з виконання міської програми "Програма охорони пам'яток історії та культури у м. Запоріжжя
на 2018-2022 роки"**

Найменування завдання	Найменування показників виконання завдання	Одиниця виміру	Головний розпорядник бюджетних коштів	Значення показників					
				усього	у тому числі за роками				
					2018	2019	2020	2021	2022
Завдання 1. Забезпечення функціонування передбачених чинним законодавством правових та організаційних механізмів охорони культурної спадщини м.Запоріжжя	Кількість пам'яток, на які виготовлятиметься науково-проектна документація з визначення меж та режимів використання зон охорони	од.	Департамент культури і туризму Запорізької міської ради	16	4	-	4	4	4
	Кількість комплектів науково-проектної документації на пам'ятки, що направлятиметься в органи охорони культурної спадщини для встановлення режиму використання пам'яток, їхніх територій, зон охорони	од.		16	4	-	4	4	4

	Кількість пам'яток історії та культури, обмеження щодо яких буде занесено до містобудівної документації (містобудівного кадастру) на підставі розробленої науково-проектної документації	од.		16	4	-	4	4	4
Завдання 2. Проведення спеціалізованими організаціями натурного обстеження території м.Запоріжжя з метою виявлення об'єктів культурної спадщини, що не перебувають на державному обліку	Кількість пам'яток, які підлягають інвентаризації та картографуванню	од.	Департамент культури і туризму Запорізької міської ради	110	20	30	20	20	20
	Кількість комплектів облікової документації, яку необхідно виготовити для визначення (уточнення) охоронного статусу пам'ятки	од.		101	24	17	20	20	20

Завдання 3. Упорядкування обліку пам'яток історії та культури м. Запоріжжя, організація відкритого доступу до списків (переліків) пам'яток та інформації про обмеження господарської діяльності у встановлених зонах охорони	Кількість пам'яток, щодо яких необхідно провести комплексну звірку	од.	Департамент культури і туризму Запорізької міської ради	274	194	20	20	20	20
Завдання 4. Розробка науково-проектної документації для включення об'єкту культурної спадщини Шосте селище до Попереднього списку об'єктів	Виготовлення історико-архітектурної довідки	од.	Департамент культури і туризму Запорізької міської ради	1	-	1	-	-	-
	Виготовлення облікової документації	од.	Департамент культури і туризму Запорізької міської ради	40	-	40	-	-	-

Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО	Виготовлення проекту зон охорони комплексної пам'ятки	од.	Департамент культури і туризму Запорізької міської ради	1	-	-	1	-	-
	Виготовлення анкети для включення пам'ятки до Попереднього списку об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО	од.	Департамент культури і туризму Запорізької міської ради	1	-	-	1	-	-
Завдання 5. Визначення меж території пам'ятки історії «Місце Олександрівської фортеці	Обсяг рятівних розкопок в археологічних квадратах	од.	Департамент культури і туризму Запорізької міської ради	5	-	5	-	-	-
	Виготовлення інформаційного стенду	од.	Департамент культури і туризму Запорізької міської ради	1	-	1	-	-	-

Секретар міської ради

Р.О. Пидорич